

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 36.

ΤΟΜΟΣ Β'.

27 ΙΟΥΝΙΟΥ 1893.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΟΜΗΡΟΝ ΗΘΙΚΗΣ.

Αἰὲν ἀρεστῆσιν καὶ ἐπιτόχοισιν ἔμμεναι ἄλλων.
Ἰλ. Ζ, 208.

Καὶ τὸ φιλάδελφον εἶχον πολὺ οἱ ἦρωες. Ὁ Ἀγαμέμνων φαίνεται μεγάλως φιλῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μενέλαον, φοβούμενος πάντοτε μὴ τι κακὸν αὐτῷ συμβῆ. Ἰλ. Δ, 169—171. Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀγαμέμνου πολὺ ἀγαπᾶσι τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν Ναυσικάαν, χαίροντες δὲ δέχονται αὐτὴν ἐπανερχομένην ἐν τοῖς προθύροις καὶ τὰς ἡμιόλους τῆς ἀμάξης λύουσιν, αὐτὴ δὲ ἀγαλλομένη ἐπὶ τούτοις εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον. Ὀδ. Η, 3—7.

Καὶ τοὺς οἰκείους ἠγάπων οἱ ἦρωες, ὡς ὁ Πρίαμος τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Μελάνιππον θεωρῶν αὐτὸν ὡς ἴδιον υἱόν. Ἰλ. Ο, 551.

Ἐπίσης ἐτίμων καὶ τοὺς πρεσβυτέρους θεωροῦντες αὐτοὺς ὡς πατέρας, ἅτε φρονιμωτέρους ὄντας τῶν νεωτέρων, ἀρίστους ἐπόπτας τῶν οἰκῶν, ἐμπειροτέρους καὶ εὐσεβεστέρους. Τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πολεμίους τυγχάνοντας ἐτίμων, ὡς ὁ Πρίαμος, καίτοι πολέμιος ἐτιμῆθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως διὰ τὸ γῆρας αὐτοῦ. Ἰλ. Χ, 418—422. Νέστωρ, ὁ λιγύς τῶν Πυλίων διμηνόρος, αὐτόχρομμά ἐστι δύνεσις, διόπερ καὶ ἔξοχα πάντων ἐτιμᾶτο καὶ διετέλει νοουθετῶν τὰ δέοντα, ἀπάντων καὶ αὐτῶν δὴ τῶν ἀρίστων παιδομένων, Ἀχιλλέως καὶ Ἀγαμέμνονος. Ἰλ. Α, 226—Β, 370—4. Ὁ Τηλέμαχος ἐλθὼν εἰς Πύλον συνεστέλλετο νὰ ἐρωτήσῃ τὸν γεραρὸν Νέστωρα δι' αἰδημοσύνην, πολὺ δ' ἐπεθύμει νὰ μὲνῃ ἐν Σπάρτῃ χάριν τῆς συνέσεως τοῦ Μενελάου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἠδύχνητο νὰ εἰπῇ λόγους ἄφρονας. Ὀδ. Γ, 22—4, Δ, 594—8, 157—160.

Τοὺς ἀσεβοῦντας πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους κατε-

δίωκον αἱ Ἐρινυῖες ἴσα τοῖς πατραλοῖαις καὶ μητραλοῖαις· ἡ Ἴρις ἄγγελος τοῦ Διὸς λέγει τῷ Ποσειδῶνι, ἐὰν δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὸν πρεσβύτερον Δία·

οἷσθ', ὡς πρεσβυτέρωσιν Ἐρινυῖες αἰὲν ἔπονται.»

Ἰλ. Ο, 204.

Καὶ οὐ μόνον οἱ νεώτεροι, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ ἐτίμων τοὺς πρεσβυτέρους. Ὁ Ἀντίλοχος λέγει τοῖς Ἑλλήσιν·

«εἰδῶσιν ὅμμι' ἐρέω πᾶσιν, φίλοι, ὡς ἔτι καὶ νῦν
ἀθάνατα τιμᾶσι παλαιοτέρους ἀνθρώπους.»

Ἰλ. Ψ, 787—8.

Ὁ Νέστωρ λέγει, ὅτι τῶν γερόντων βραβεῖον εἶναι ἡ βουλή καὶ ὁ λόγος, τῶν δὲ νεωτέρων τὸ θάρρος καὶ ἡ ἐν πολέμοις ἀνδρεία. Ἰλ. Δ, 322—5, 487—8.

Τοὺς παιδαγωγοὺς ἢ διδασκάλους ἐτίμων μεγάλως οἱ ἦρωες ἀξιοῦντες αὐτοὺς τῆς αὐτῆς τιμῆς, ἥ καὶ αὐτοὶ ἀπῆλθον. Ὅτε ὁ Ἀγαμέμνων ἐπεμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα τὸν παιδαγωγὸν τούτου Φοῖνικα, τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ τὸν Αἴαντα, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδέξατο μὲν φιλοφρόνως καὶ τοὺς τρεῖς, ἰδιαίτερος ὅμως ἐτίμησε τὸν παιδαγωγὸν του Φοῖνικα. Ἀναχωρησάντων τῶν δύο ἀπράκτων ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ τὸν Φοῖνικα ὀνομάζων αὐτὸν πατέρα, παρεῖχε δὲ αὐτῷ τὸ βασιλεῦεν ἐξίσου καὶ λαμβάνειν τὸ ἥμισυ τῆς αὐτοῦ τιμῆς·

Ἴσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἥμισυ μέρου τιμῆς.
οἷται δ' ἄγγελόεσσι, σὺ δ' αὐτόθι λέξσο μύμων
εὐνήν ἐν μαλακῇ· ἄμχ δ' ἠρῶ φαινομένην
φρασσόμεθ', ἧ κε νεώμεθ' ἐφ' ἡμέτερ', ἧ κε μένομεν.»

Ἰλ. Ι, 616—9.

Ἐπίσης καὶ ὁ Φοῖνις ἐτίμα καὶ ἠγάπα αὐτὸν ὡς πατῆρ

«καὶ σε τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπίσειελ' Ἀχιλλεῦ,
ἐκ θυμοῦ φιλέων.»

Ἰλ. Ι, 485—6.

*) Ἰδε ἀριθ. 35, σελ. 681—684.

Καὶ τοὺς ἀοιδούς ἐτίμων, νομίζοντας, ὅτι παρὰ θεοῦ ἔλαβον τὸ δῶρον τῆς ἀοιδίης. Ὅδ. Θ, 479—481. Οἱ ἀοιδοί, δημιουργοί, μάντις, ἰατροὶ καὶ τέκτονες ἦσαν τοῖς πᾶσιν ἀσπᾶσιοι. Ὅδ. Ρ, 383—6.

Καὶ τοὺς φίλους ἠγάπων ἅμα καὶ ἐτίμων. Ὡς δὲ ὁ Ὅμηρος πολλὰ ἔξοχα παραδείγματα προβάλλει ἀρετῶν, οἷον τῆς συζυγικῆς σχέσεως καὶ ἄλλα, οὕτω καὶ τῆς φιλίας. Τοιαῦτα παραδείγματα πρόκεινται πολλὰ παρὰ τῷ ποιητῇ, πλὴν ἄλλων καὶ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου καὶ Λυκόφρονος, Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου.

Τοὺς ξένους καὶ πτωχοὺς καὶ ἰκέτας ἐσέβοντο πολὺ οἱ ἥρωες, διότι ἡ φιλοξενία ἐθεωρεῖτο καθήκον ὑπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῆς ἐπιβαλλόμενον. Ἄξυλος ὁ ἐξ Ἀρισθῆς ἔκτισε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παρὰ τὴν ὁδόν, ἵνα φιλοξενῇ τοὺς διαβάτας·

« Ἄξυλον δ' ἄρ' ἔπαρνε βοῆν ἀγαθὴς Διομήδης
Τευθρανίδην, ὃς ἔναϊεν εὐκτιμένην ἐν Ἀρισθῆ
ἀφνειὸς βίῳ, φίλος δ' ἦν ἀνθρώποισιν·
πάντας γὰρ φιλέσσκεν ὁδῷ ἐπὶ οἰκίᾳ ναίων.

Ἰλ. Ζ, 12—15.

Τοῦ ξένου ἐν ἀνάγκῃ εὐρισκομένου προϊστάτο Ζεὺς ὁ ξένιος, τιμωρῶν μεγάλως τοὺς ἀσεβοῦντας περὶ τοὺς ξένους, ὡς λέγει ὁ Μενέλαος κατηγορῶν τοὺς Τρῶας, οἵτινες ἤρπασαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ κτήματα μὴ φοβηθέντες τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Διός·

« λείψετε θὴν οὕτω γε νέας Δαναῶν ταχυπόλων,
Τρῶες ὑπερφίαλοι, δεινῆς ἀκόρητοι αὐτῆς,
ἄλλης μὲν λώβης τε καὶ αἴσχεος οὐκ ἐπίδευεῖς,
ἦν ἐμὲ λωθήσασθε, κακαὶ κύνες, οὐδέ τι θυμῷ
Ζηνὸς ἐριθρεμέτω χλασπὴν ἐδείσατε μῆνιν
ξείνιου, ὃς τέ ποτ' ὕμμι διαψέσσει πόλιν αἰπὴν·
οἳ μὲν κουριδίην ἄλογον καὶ κτήματα πολλὰ
μὰ ψ ὄχγεσθ' ἀνάγοντες, ἐπεὶ φιλέσαθε παρ' αὐτῆ. »

Ἰλ. Ν, 620—7.

Ξένον δὲ συνήθη καὶ ἐπιφανῆ γνωστὸν αὐτοῖς πρὸ πολλοῦ ἐδέχοντο λούοντες αὐτὸν καὶ περιποιούμενοι κατὰ τὸ δυνατόν, διδόντες αὐτοῖς ἀπερχομένοις καὶ δῶρα καὶ σύμβολα τῆς ξενίας, τὰ λεγόμενα ξένια, πράγματα εἰς ἀναγνώρισιν χρησιμεύοντα. Ἰλ. Ζ, 212—226.

Καὶ τοὺς δούλους, ἀργυρωνήτους ἢ δορικτήτους ἐν πολέμῳ ἠγάπων ὡς τέκνα των, οἰκέτας αὐτοὺς καλοῦντες. Ὅδ. Α, 429—431, Ο, 363—379.

Εἰς τοὺς νεκροὺς ἀπέδιδον μεγάλας τιμὰς, τὰ νομιζόμενα κτερία, ταφὴν καὶ ἄλλα, τιμῶντες αὐτοὺς δι' ἀνεγέρσεως στυλῶν, διὰ χοῶν, διὰ προσφορᾶς τῆς κεκαρμένης κόμης καὶ ἄλλων. Ἰλ. Η, 455—7. Ψ, 140—151. Ὅδ. Α, 74—8.

Ἡ φιλοπατρία τῶν ἠρώων ἦν μεγάλη. Ὅτε ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἦσαν ὁ Νέστωρ λέγει·

« ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιῖδα γὰρ ἂν ἰκάνει·
ἦ κεν γηθήσει Πριάμος Πριάμοιο τε παῖδες,
ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κευχόατο θυμῷ,
εἰ σπῶν τάδε πάντα πυθόατο μαρναμένοιιν,
οἳ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἔστέ μάχεσθαι. »

Ἰλ. Α, 254—8.

Τοῦ δὲ πατρίου ἐδάφους ἡ ἀγάπη ἦν μεγαλύτερα πολὺ. Ὁ Ὀδυσσεὺς μακρὰν ὦν τῆς πατρίδος του, τῆς μικρᾶς, κραναῆς καὶ ξηρᾶς Ἰθάκης, ἐπεθύμει ὁμῶς νὰ ἴδῃ καὶ καπνὸν ἀναβαίοντα καὶ νὰ ἀποθά- νῃ κατόπιν·

« αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
ἧς γαίης θανέειν ἱμείρεται. »

Ὅδ. Α, 57—9.

Ὁ αὐτὸς λέγει περὶ τῆς πατρίδος του τῷ Ἀλιανόφ καὶ τοῖς Φαίαξι·

« τρηχεῖα (ἔστιν ἡ Ἰθάκη), ἀλλ' ἀγαθὴ κορυτρόπος· οἳ τοι ἐγὼ γε
ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι. »

Ὅδ. Ι, 27—9.

Ἐπανελθὼν εἰς αὐτὴν τὴν ἡσπάρθην χαίρων. Ὅδ. Ν, 352—4. Γνωστότατον δὲ ἄλλως καὶ τὸ τοῦ Πολυδύμαντος περὶ τῆς ἀμύνης τῆς πατρίδος·

« εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. »

Ἰλ. Μ, 243.

Τοῦναντίον αἱ στάσεις, οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ἐπιδημιοὶ, ἐθεωροῦντο μέγιστον κακόν· ὁ ἐπιθυμῶν ταῦτα ἀφρήτωρ, ἀνευ συγγενῶν καὶ κοινωνίας, ἀνέστιος, ἀνευ ἐστίας καὶ οἰκίας καὶ ἄδικος. Ὁ Νέστωρ λέγει τῷ Διομήδει·

« ἀφρήτωρ, ἀδέμστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ἀκρυόεντος. »

Ἰλ. Ι, 63—4.

Πλὴν τούτων καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἐπεμελοῦντο οἱ ἥρωες. Τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη ἦσαν ἀξιόμειπτα καὶ φευκτά, ὁ δὲ ψεύστης ἦν ἀπεχθὴς ὡς ὁ ἄδικος αὐτός. Ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει τῷ Ὀδυσσεῖ·

« ἐχθρὸς γὰρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀἴδοιο πόλῃσιν,
ὃς χ' ἔτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη. »

Ἰλ. Ι, 312—3.

Ὁ ὕρκος ἦν ἱερός καὶ ἀπαραβίαστος, διὸ καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ ὤμνουν εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγῆς καὶ ὁ Ζεὺς αὐτὸς κατένευεν, ὅπερ ἦν μέγιστον τεκμήριον τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως· ἡ Ἡρα λέγει τῷ Διὶ·

« ἴστω νῦν τόδε γὰρ καὶ οὐρανὸς εὐρὸς ὑπερθεῖν
καὶ τὸ κατεβόμενον Στυγῆς ὕδωρ, ὃς τε μέγιστος
ὄρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσιν. »

Ἰλ. Ο, 36—8.

Πολλαχοῦ δὲ τῶν ἐπῶν εὐφρονται ὕρκια πιστά, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπίστευον, Ἰλ. Γ, 276—80, καὶ τὸ τῆς δεξιᾶς ἀπτεσθαι χεῖρός, αἱ δεξιαί, αἷς ἐπεπόνθησαν, ἦν σημεῖον πίστεως. Ἰλ. Β, 339—341.

Μεγάλως νύλαβοῦντο οἱ ἥρωες τὴν ἐκ θεῶν Νέμεσιν, τὴν ἀγανάκτησιν δηλονότι τῶν θεῶν διὰ τὴν ὕβριν, ἀλαζονείαν ἢ ἀδικίαν, νύλαβοῦντο καὶ τὴν κακὴν ἰδέαν καὶ φήμην τοῦ πλῆθους διὰ κακὴν τινα πράξιν, προσέτι καὶ τὴν ἐπιτησίαν. Ὁ Φοῖνιξ ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ πατρός του Ἀμίντορος ἠθέλε νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀλλ' ἀπέστη τοῦ ἔργου φοβούμενος τὸ δνει-

δος τῶν ἄλλων. Ἰλ. I, 458—461. Ἡ Πηνελόπην ἀνέμενε τὸν Ὀδυσσεύα, καίτοι πολλοὶ προέτρπεον αὐτὴν εἰς γάμον, διότι ἀπέφευγε τὴν καταλαλίαν τοῦ λαοῦ καὶ διαφόρους δόλους ἐφεύρισκεν εἰς ἀπάτην αὐτῶν. Καὶ ὁ Τηλέμαχος βλέπων τὰς ἀτασθαλίαις τῶν μνηστήρων, οἵτινες κατέτρωγον τὴν πατρικὴν του περιουσίαν καὶ λυπούμενος διὰ τοῦτο, λέγει τοῖς μνηστήρσιν ἐν ἀγορᾷ τῶν Ἰθακείων

«οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετὰ ἔργα τετεύχεται, οὐδ' ἔτι καλῶς οἶκος ἐμὸς διόλωλε. νημεστήθητε καὶ αὐτοί, ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους, οἳ περναϊεταῖοι· θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν, μὴ τι μεταστρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.»
Ὀδ. B, 63—6.

Οἱ δὲ δειλοὶ, πέπονες, φοβούμενοι τὴν κατηγορίαν ἐμάχοντο εὐθαρσῶς. Ἰλ. Δ, 180—2. N, 120—2.

Ἡ φιλοτιμία παρὰ τοῖς ἥρωσιν ἦν μεγάλη, μέγα τι ἐθεωρεῖτο παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ ἔχειν μέγα φρόνημα καὶ ὑψηλόν. Ὁ Ὀδυσσεύς λέγει ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἑλλήνων ἐν Τροίᾳ·

« ἀλλὰ καὶ ἔμπης αἰσχρὸν τοι δηρὸν τε μένειν κενόν τε νέεσθαι.»
Ἰλ. B, 296—8.

Σθένης, ὁ υἱὸς τοῦ Καπανέως, λέγει τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτε οὗτος ἐπέπληξεν αὐτὸν καὶ τὸν Διομήδη.

«Ἀτρεΐδῃ, μὴ ψεῦδε' ἐπιστάμενος σάφα εἶπεῖν. ἡμεῖς τοι πατέρων μὲγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι· ἡμεῖς καὶ Θήβης ἔδος εἴλομεν ἑπταπύλιον, παυρότερον λαὸν ἀγαγόνθ' ὑπὸ τεύχεσσι ἄρειον, πιθήμενοι τεράεσσι θεῶν καὶ Ζητὸς ἀργυρῆ.»
Ἰλ. Δ, 404—8.

Ἡ ἀπόδοσις τῆς εὐγνωμοσύνης ἐθεωρεῖτο καθήκον. Ὁ Μενέλαος ἐνθυμούμενος ὅσα καλὰ ἔλαβε παρὰ τοῦ Ὀδυσσεύος ἐν Τροίᾳ ἐκλαίει ἐν Σπάρτῃ παρόντος Τηλεμάχου τοῦ υἱοῦ, ἐκλαίει καὶ ἡ Ἑλένη καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πάντες. Ὀδ. Δ, 183—5.

Ἡ σωφροσύνη ἐλογίζετο ἀξιοθαύμαστος. Τῆς σωφροσύνης Πηνελόπης πιστῆς μενούσης εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη προσδοκώσης τὸ κλέος ἰκάνει εἰς οὐρανόν, ὡς λέγει αὐτῇ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεύς ἐπανελθὼν καὶ ὡς ἐπαίτης εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

«ὦ γύναι, οὐκ ἂν τίς σε βροτῶν ἐπ' ἀπίερον γαῖαν νεϊκέει· ἦ γὰρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὸν ἰκάνει, ὡς τέ τευ ἦ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅς τε θεουδῆς ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰσθίμοισιν ἀνάσσειν εὐδικίας ἀνέχρησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα πυροὺς καὶ κριθάς, βροθῆσι δένδρεα καρπῶ, τίχτη δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθύς ἐξ εὐηγεσίας, ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.»
Ὀδ. T, 107—114.

Ἐκ τούτου βλέπομεν προσέτι καὶ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα τῆς δικαίας καὶ ἀγαθῆς διοικήσεως τοῦ εὐθυδίκου ἀνακτος.

Καὶ ὁ οἶκτος καὶ ὁ ἔλεος ἀγαθὸν καὶ τὸ μετρίως καὶ ἐγκρατῶς ἔχειν καὶ σωφρόνως εἶναι ἀξιεπαίνον·

ἡ καρτερία, ἡ παρρησία ἐπίσης, ἡ δὲ ἐλευθερία ἐν τοῖς κρατίστοις, καὶ ἡ δουλεία τὸ χειρίστον. Εὐμαιος, καὶ τις συβώτης, λέγει τῷ Ὀδυσσεῖ·

«ἦμισυ γὰρ τ' ἀρετῆς ἀποκίονται εὐρύοπα Ζεὺς ἀνέρος, εὐτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἔλθῃν.»
Ὀδ. P, 322—3.

Περὶ δὲ τῆς δουλείας λέγει ὁ Ἐκτωρ τῇ συζύγῳ Ἀνδρομάχῃ ἐν τῷ περιθήμῳ ἀποχωρισμῷ·

«ἀλ' σὺ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσω, οὐτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὔτε Πριάμοιο ἀνακτος οὔτε κασιγνήτων, οἳ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ ἐν κινήσῃ πέσειεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν, ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων δακρυόεσσαν ἄγγηται, ἐλευθέρων ἦμαρ ἀπούρας. καὶ κεν ἐν Ἄργεϊ εὐδῶσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνεις, καὶ κεν ὕδωρ φορέεις Μεσσηίδος ἢ Ὑπερείης πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερῆ δ' ἐπικείσεται ἀνάγκη.»
Ἰλ. Z, 450—8.

Ἡ εὐεργεσία, τὸ πράττειν δηλονότι τὸ ἀγαθόν, ἐλογίζετο ἄριστον, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν. Ὁ Ὀδυσσεύς λέγει τῷ Μέδωνι, κήρυκα καὶ πιστότατα πράξαντι τῇ Πηνελόπῃ·

«θάρσει, ἐπεὶ δὴ σ' ὄστος ἐρύσατο καὶ ἐσάωσεν, ὄφρα γνῶς κατὰ θυμόν, ἀτὰρ εἴπησθα καὶ ἄλλω, ὡς κηκοεργίης εὐεργεσίῃ μὲγ' ἀμείνων.»
Ὀδ. X, 372—4.

Καὶ οἱ θεοὶ ἠγάπων τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ ἐτίμων, ὡς λέγει ὁ Νέστωρ τῷ Τηλεμάχῳ, ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ πάντοτε ἠθέλε νὰ βοηθῇ τὸν Ὀδυσσεύα. Παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐτιμᾶτο ὡς θεός, ὡς ὁ Εὐρύμαχος, υἱὸς τοῦ Πολύδου, παρ' Ἰθακείοις, ἀνὴρ κατὰ τ' ἄλλα ἄριστος·

«ἀλλὰ τοι ἄλλον φῶτα πιφαύσκομαι, ὃν κεν ἴκαιο, Εὐρύμαχον Πολύδοιο δαίττονος ἀγλαὸν υἱόν, τὸν νῦν ἴσα θεῶ Ἰθακῆσσι εἰσορώσειν καὶ γὰρ πολλὸν ἄριστος ἀνὴρ.»
Ὀδ. O, 520—21.

Καὶ ἡ Ἀρήτη, ἡ γυνὴ τοῦ Ἀλκινόου βασιλέως τῶν Φαιάκων, ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ ἔνεκα τῆς ἀρετῆς αὐτῆς, πάντες δὲ προσηγόρευον αὐτὴν πορευομένην διὰ τοῦ ἄστεως καὶ λύουσαν τὰς φιλονεικίας τῶν ἀνδρῶν. Ὀδ. H, 66—74.

Καὶ ἡ ἀγχίνοια καὶ ἐμπειρία ἐτιμᾶντο. Ἡ Ἀθηνᾶ διὰ τοῦτο μάλιστα οὐδαμῶς κατελίμπανε τὸν Ὀδυσσεύα ἀβοήθητον, ὡς λέγει αὐτῷ αὐτῇ·

«αἰεὶ τι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα· τῷ σε καὶ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον εόντα, οὐνεκ' ἐπητής ἐσαι καὶ ἀγχίνος καὶ ἐγέφρων.»
Ὀδ. N, 330—2.

Ἡ κακία παρ' Ὀμήρῳ κακὸν ἐν γένει λογιζεται καὶ ἐπιφθογόν· ἡ μέθη, ἡ ἐπιβουλὴ, ἡ ἀλαστονεία, ἡ ὀργή, ἡ κλοπή, ἡ ληστεία, καὶ τὰ παραπλήσια θεωροῦνται ἄξια ἀποστροφῆς καὶ καταφρονήσεως.

Ἡ μέθη ἐθεωρεῖτο κακὸν ὡς παρέχουσα ἀφορμὴν·

ἐριδῶν καὶ τραυμάτων καὶ πάσης αἰσχρότητος· αὐτὸς ὁ οἶνος καλεῖται ἡλέος, ταράττων καὶ παραπλανῶν, ὡς ἡλιοθιότητος καὶ ἀβελτηρίας πληρῶν τοὺς κατὰ κόρον μεταλαμβάνοντας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν Ἰθάκῃ ἐφοβεῖτο μήπως οἱ μνηστῆρες μεθυσθέντες ἐρίσωσι καὶ φονεύσωσιν ἀλλήλους. Ὁ πολὺς οἶνος τέσπει τὸν πίνοντα καὶ παράγει καὶ ἐξίστησι τῶν φρονῶν, κάμνει δὲ αὐτὸν νὰ λέγῃ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια εἶναι προτιμότερον νὰ κρύπτονται. Ὀδ. Π, 292—4. Ξ, 463—6.

Τὸ ἐπιβουλεύειν καὶ σκευραεῖν καὶ φθονεῖν τινα ἐθεωροῦντο ἀξιομιμῆτα καὶ φευκτέα· ἡ Πηνελόπη λέγει τῷ Ἀντινόῳ·

«μάργε, τί ἦ δὲ σὺ Τηλεμάχῳ θανάτῳν τε μόνον τε
ράπτεις, οὐδ' ἰκέτας ἐμπάζεαι, οἷσιν ἄρα Ζεὺς
μάρτυρος; οὐδ' ὅσῃ κακὰ ράπτειν ἀλλήλοισιν.»
Ὀδ. Π, 421—3.

Περὶ τοῦ φθόνου ὁ Ὀδυσσεὺς λέγει τῷ Ἴρῳ·

«οὔτε τινὰ φθονῶν δόμενοι καὶ πόλλ' ἀνελόντα.
οὐδὲ δ' ἀμφοτέρους ὅδε χεῖσεται, οὐδέ τί σε χεῖρή
ἀλλοτρίων φθονεῖν.»
Ὀδ. Σ, 16—17.

Οἱ ὑβρισταὶ καὶ ὑπερήφανοι ἐτιμωροῦντο κατ' ἀξίαν. Ἡ Πηνελόπη λέγει τῇ Εὐρυκλείᾳ περὶ τῶν μνηστώνων·

«ἀλλὰ τις ἀθανάτων κτεῖνε μνηστῆρας ἀγαυούς,
ὑβριν ἀγασσάμενος θυμολέξαι καὶ κακὰ ἔργα.
οὔ τινα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ὃ τέ σφραγίσαι φέροιο·
τῷ δὲ ἄτασθαλίᾳ ἐπαθον κακόν.»
Ὀδ. Ψ, 63—7.

Τὸ χαλεπαίνειν καὶ ὀργίζεσθαι ἐθεώρουσαν κακὸν καὶ πρόξενον πολλῶν παθημάτων, ὡς βλέπομεν τὴν μῆνιν Ἀχιλλέως καὶ Ἀγαμέμνονος, τὴν ὁποῖαν ὁ ποιητὴς λέγει οὐλομένην, ἢ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν, πολλὰς δὲ γενναίας ἡρώων ψυχὰς προῶρος ἐπεμψεν εἰς τὸν Ἄδην. Ἰλ. Α, 1—5.

Καὶ τὸ συνδιαλλάττεσθαι ἐλογίζετο μέγα καλόν. Πόσον ἐχάρη ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτε ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέδωκε τὴν μῆνιν! πόσον μετανοεῖ διὰ τὴν ἀφορμὴν, ἣν αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τοῦτο. Διὸ λέγει τοῖς Ἀχαιοῖς·

«ὡς καὶ ἐγὼν, ὅτε δὴ αὐτὴ μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ
Ἄργείους ὀλέκεσκεν ἐπὶ προμηθῆτι νέεσσιν,
οὐ δυνάμην λαλαθέσθ' ἄτης, ἣ ἴσθ' ἄσθην.
ἀλλ' ἐπεὶ ἀκασάμην καὶ μευ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
ἄψ' ἐθέλω ἄρεσαι, δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα·
ἀλλ' ὄρσεν πολέμονδε, καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς.»
Ἰλ. Τ, 134—9.

Τὸ δὲ κλέπτειν καὶ ληΐζεσθαι ἐθεωρεῖτο κακόν. «Ὅτε ὁ Τηλεμάχος ἦλθεν εἰς τὴν Πύλον πρὸς τὸν Νέστορα, ἵνα μάθῃ τι περὶ τοῦ ἀπόντος πατρὸς αὐτοῦ Ὀδυσσεως, ὁ Νέστωρ, ἀφοῦ ἐφίλεισεν αὐτόν, ἠρώτησεν·

«ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἦ τι κατὰ πρόξιν ἦ μακρῶς ἀλάγησθε,

οἷά τε ληιστῆρες, ὑπεῖρ ἄλλα, τοί τ' ἀλώονται
ψυχὰς παρθέμενοι κακὸν ἄλλοδαποῖσι φέροντες;»
Ὀδ. Γ, 71—4.

Κακὸν ἄρα ἐθεωρεῖτο τότε καὶ ἡ ληστεία καὶ πειρατεία, οἱ δὲ πειραταὶ πλανώμενοι εἰς τὰς θαλάσσας καὶ ριψοκινδυνεύοντες τὰς ψυχὰς τῶν ἐφερον κακὸν εἰς τοὺς ἄλλοδαπούς, εἰς ὧν τὴν χώραν ἐπήρχοντο.

Οὐδεμία ἄρα ὑπάρχει ἀρετή, ἣν δὲν ἀναφέρει μετ' ἐπαινῶν ὁ Ὀμηρος παρὰ τοῖς ἡρώσιν αὐτοῦ, οὐδεμία δὲ κακία, ἣν νὰ μὴ ἀποδοκιμάζῃ καὶ κατηγορῇ. Οὐδὲν ὑπάρχει ἀγαθόν, τὸ ὅποῖον νὰ μὴ ἐπαινῇ ὁ Ὀμηρος ἐν τοῖς ἀθανάτοις αὐτοῦ ποιήμασιν, οὐδὲν δὲ ὑπάρχει κακόν, τὸ ὅποῖον νὰ μὴ κατηγορῇ καὶ στυλιτεύῃ. Ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ ἀνελιξεί τῶν δραμάτων τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας ἐπαινεῖται ἐν γένει ὁ ἀγαθός, στυλιτεύεται ὁ πονηρός, ἐξαιρεται τὸ ἀγαθόν καὶ περιφρονεῖται τὸ κακόν.

Μ. ΠΑΡΑΝΙΚΑΣ.

ΤΡΕΙΣ ΑΣΤΕΡΕΣ*

— Οἰαδῆποτε κἄν ἦς, νυκτοπλανῆς θνητή, μ' ἐνίκησας! Ὡάνος ὑπαρξίς, ἦν τὸ ὄμμα μου μετὰ κόπου ἀνευρίσκει συγχεομένην μετὰ τῶν ταπεινῶν δεινυλίων, ἄτινα μόλις τὸ γόνυ μου θίγουσι· σὺ, ἡ τολμηρῶς ποθοῦσα ἵνα ἐμβρατεύσῃς ἐν τῷ μυστηρίῳ καὶ οἶονεῖ ὑπὸ θεῖαν τινὰ ἐμπνευσιν ἀδεῶς αἰτοῦσα λαλὴν πᾶρ' ἐμοῦ, τῆς μυστηριώδους θεαίνης τῆς σιγῆς. Τίς λοιπὸν θεῖα ἐπίσης ἐμπνευσις ἐνέβαλεν εἰς τὰ χεῖλη σου τὸν ἀμύχλητον ἐκεῖνον ὄρκον; . . .

Λύθητι, αἰωνία σιγή μου! λύθητι πηλαιὸς γριφώδης ὄρκος μου!

Θνητή! ἐξηκολούθησε λέγουσά μοι ἡ Νύξ δι' ἐλκφρῆς καὶ γλυκείας ὡς ὁ ψίθυρος τῶν φύλλων φωνῆς· πολλῶν αἰῶνων ρεύματα ἀενάως ἐπικυλιόμενα ἀπέλουσαν ἤδη τῆς οἰκουμένης τὴν εὐρεῖαν ἐπιφάνειαν· καὶ ἡ ἀκἀθεκτος αὐτῶν ροῆ ὃ τέ μὲν γαληνία, ὃ τέ δὲ δινῆσση, πολλαχῶς αὐτὴν μετέλλαξε, ποῦ μὲν ἐν τῇ ὀρμῇ αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διανοίξασα εὐρείας ἀδύσσοις διὰ νεκρῶν ἀνθρωπίνων λειψάνων κατὰ μικρὸν εἶτα πληρωθείσας, ἡ καλλιμαρμαρμάρους κολοσσούς μεγάρων, ἀμυδρά τινα μόνον πρὸς ἀνάμνησιν αὐτῶν ἴχνη ἀρέντας, ἀνηλεῶς παρὰσῶρα, ποῦ δέ, διὰ τῆς ἦν ἐπαφῆκεν ἀργυρώδους δρόσου τῶν ἀφροστεφῶν κυμάτων, ἀναβλαστήσασα αἰθαλῆ δένδρα χρυσοφύλλα καὶ χρυσοκάρπα, ἡδεῖαν σικάν καὶ ζεῖδωρον τροφήν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν γνώσιν, τοῖς θνητοῖς παρέχοντα· καὶ οὗτοι ἐπὶ τοῦ αἰετοῦ ἀναλλοιώτου καὶ αἰετοῦ μεταλλασσομένου τούτου κόσμου ἀρυπνούμενοι τὴν αὐγὴν ἵνα ὑπνώσωσι τὴν ἐσπέραν χρυσῶν ὀνείρων ὕπνον ἐντὸς τῶν ἀδύσ-

*) Ἰδὲ ἀριθ. 35, σελ. 685—87.

σων ἄς εἶπον, βλέπουσιν αὐτάς ταύτας τὰς ἀδύσους, βλέπουσι τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα τῶν προὔπαρξάντων μαρμαρίνων κολοσσῶν καὶ τὰ αἰφνιδίως ὀσημέραι ἀναβλαστάνοντα καλλικλωνὰ δένδρα· γευόμενοι δὲ τῶν ἀγλαῶν ἐκεῖνων καρπῶν, ὡσεὶ ἐμάσσων μαντικὴν δάφνην, νοοῦσι τὰ πάντα . . . νοοῦσιν αὐτομάτως τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ ἱεράν πηγὴν ἀπ' ἧς τὸ ρεῦμα τοῦτο τῶν αἰώνων ἐκρέει· νοοῦσι, τὸν ὑπερφυστικὸν ἥλιον ὅστις μυστικῶς ἐξατμίζων, ἀναβιβάζει καὶ πάλιν αὐτό· πρὸς τὴν οὐρανίαν ἐκεῖνην πηγὴν· νοοῦσι, νά, διότι τὸ δένδρον τῆς εἰρήνης καὶ γνώσεως ἀναβλαστάνον ἀπορρέει ὡς εἶπον ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, τῆς θείας ἐστίας ὑπερτάτης εἰρήνης καὶ ἀπείρου γνώσεως. 'Ἄλλ' εἰσὶ καὶ δι' αὐτοὺς μυστήρια ὧν τὸ δυσθεώρητον βῆθος ἐκεῖ, μόνον ἐκεῖ, πρὸς τῶν ὁμμάτων αὐτῶν καταφωτισθήσεται διὰ τῶν ἀπλήτων τοῦ ἀνεσπέρου φέγγους ἀκτίνων.

Πολλάκις οἱ θνητοὶ ὧν τὸ κρῆνιον περιλαμβάνει, φεῖ! ἤσσανα τῶν ὄσων τὸ πνεῦμα, τὸ εὐρὺ πνεῦμα τὸ στενωδῶς ἐν αὐτῷ πεφυλακισμένον, τὸ πρὸς ἀχανῆ ὄριζοντα τείνον, ποθεῖ ν' ἀντιληφθῆ, ὡς τὸ ὄμμα αὐτῶν ἤσσανα τῶν ὄσων ἐν ῥιπῇ μακρόθεν ἀτενίζει καθαρῶς διοραῖ, οἱ πολυπράχμονες, λέγω, θνητοὶ, διαποροῦντες, ἠρώτησαν ἐμὲ τὴν σκώιδη ἐν φωτὶ καὶ ζοφώδη ἐν σκότει ἀνασσαν τοῦ μυστηρίου, τὴν ἀπ' αἰώνων πᾶσαν τοῦ κόσμου τούτου σκηνὴν διὰ μυστικοῦ καὶ ἀπείρου ὄξυδερκοῦς βλέμματος ἀτενίσασαν· ἀλλὰ μάτην· ἐγὼ ζείποτε ἄφρωνος πρὸς αὐτοὺς διετέλεσα.

Γινώσκεις διὰ τί ;

Θνητὴ πρό ἧς ἐλύθη ἡ ἀρραξία μου, θά σοι εἶπω αὐτό.

Ἦτο ἐσπέρα . . . Ἡ ἀνθρωπότης διατρέξασα τὴν ἀσυναίσθητον βρεφικότητα, τὴν ἄπειρον παιδιδοκίαν καὶ τὴν σφριγηλὴν τέλος, καὶ ἀνθηρὰν νεανικότητα, εὐρίσκατο ἤδη εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς· περυσιωμένη δὲ ὑπὸ τῆς συναίσθησεως τοῦ θαυμασίου τῆς ἡθῆς αὐτῆς κάλλους, ἀπηυδακνίσα ἐκ τῶν σφοδρῶν σάλων, οὗς ἡ ἐξέχλος ἐφηθικὴ ζωηρότης, εἰς παρεκτροπὰς ἀφικομένη, κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἤγειρε, ὡς ὁ οἰνοπότης ὑπὸ ἐπήρειαν μέθης κατὰ τὸ πέρας φαιδρουῦ συμποσίου, ὑπέκυπτεν ἐν τῇ νοητικῇ κερηθῆρὶ τοῦ τύπου καὶ καμᾶτου αὐτῆς. Καὶ οἱ παῖδες οὗ; ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ προήγαγεν, ἄφρονες καὶ βίαιοι, φθονεροὶ καὶ ἀίμοχαρῆς ἀδελφοί, ἀπηνῶς κατεδίωκον τὰ ὠρῆα τέκνα τὰ ἐν τῇ ἀκαμαίᾳ καὶ χρυσοστεφεῖ τῆς μητρὸς αὐτῶν νεότητι γεννηθέντα. . .

Ἦτο ἐσπέρα· τὸ γλυκὺ Ἰνδαλμά μου, ὁ Ἥλιος, ἀπὸ μικροῦ ἀνεπαύετο ἐν τῇ δροσώδει τῶν κυμάτων του κλίνη· καὶ ἐγὼ στερηθεῖσα αὐτοῦ, ἔσπειρον ὡς πάντοτε ἐπὶ τοῦ αἰθέρος μετ' ἄγχιλος τὰ ἀστρολαμπῆ δάκρυά μου. Αἴφνης, ὑψηλὴ τις ταυσιόμοιος μορφή ὤρθη τρέχουσα οἰονεῖ ἀπεγνωσμένως πρὸς τὸ δάσος μου τοῦτο μέσφ τοῦ βηθημῶν ἐπιπολάζοντος σκοτους. Ἐθαύμαζον, καθ' ὅσον προσήγγιζε, τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς ἐγγραφόμενον ἰδεῶδες μεγαλεῖον, ὑπερ οὐδόλως ἐμείου ἢ ἐπ' αὐτοῦ διαφαινομένη ζωη-

ρὰ τρόμου ἔκφρασις· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἔτι ὑπερενίκα ἔκφρασις ἄλλη εὐέλπιδος θάρρους, ἀτρύτου ἠθικοῦ σθένους, θαυμασίως τὸ λαμπρὸν ἐν τῇ συγκινήσει ἐκεῖνη κάλλος τῆς ἐξείρουσα. Νά! ἦτο θαρραλέα καὶ ἠθικῶς πανσθενῆς ἡ φεῖθη ἐμπεπνευσμένη φυγάς, ἣν φοβερῶς ἐπερχόμενον οἰονεῖ δρακόντειον ὄν ἐδίωκεν· ἦτο πανσθενῆς ἡ φυγάς, ἣτις ἐν τῷ φρικώδει τούτῳ καταδιωγμῷ ἀπειλουμένη, λιθοβολουμένη, ἀτθμῆνιουσα, ὡς ὁ εὐχθλὸς μαχητὴς τὴν ἱεράν αὐτοῦ ἀσπίδα, οὐδόλως ὑπὸ τῆς εὐσταθοῦς χειρὸς ἀπέριψε τὰ δύο αὐτῆς προσφιλεῖ καὶ εὐλογητὰ σύμβολα· τὴν δάφνην καὶ τὴν Λύραν τῆς! Ἦτο ἡ Μούσα! . . .

Διὰ τοῦ πτερόεντος ποδὸς ταχέως τὸ δάσος μου φθῆξα, εἰσέβη· τότε ἐκ τοῦ σύννεγγυς εἶδον, ἐθαύμασα καὶ . . . ἀπόλεσα αὐτὴν ἐν ἀκαρεῖ! . . . Ἄντ' αὐτῆς βλέπω μόνον ὑψουμένην, ἐκεῖ ἔνθα ἔστη, δάφνην λιγυράν καὶ καλλιφυλλον. . .

Τί ἐγένετο; ὁ Παντεπόπτῆς Θεὸς ὁ γλυκὺ αὐτὴν ἐφορῶν, ὁ τὸ εὐγενές θάρρος αὐτῇ ἐμπνέων, ἔσωσεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀπηνοῦς διωγμοῦ μεταβλαλῶν ἀκαρικῶς εἰς δάφνην.

Ἦ δάφνη, δάφνη εὐλογηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ! ἀπὸ τῆς ἐπισήμου ἐκεῖνης στιγμῆς ὅτε θεῖα ἐπινεύσει ἡ Μούσα, τὸ ἀγλαὸν τῆς ἀκαμαίας τοῦ κόσμου νεότητος γέννημα, διεσώζετο ἐν σοὶ χάριν τῶν ἐπερχομένων αἰώνων, δὲν ἐπλήσθησαν παραδεισίου μύρου οἱ τέως ἄρσμοι καλλίσκιοι κλωνές σου. . .

Καὶ ἰδοὺ, φθίνει ἐγγὺς πνευστιῶν ὁ ἀπηνῆς διώκτης! ἀγρία ἡ κτηνώδης μορφήτου, ταυρωδῶς ἰσχυρὰ ἡ χεὶρ του, βραχὺ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν κραδαίνουσα φάσγανον· εἶναι ὁ θρασὺς Ὑλισμὸς! εἶναι τὸ γέννημα τῆς ἀλογίστως παρεκτραπίσεως νεανικῆς τοῦ κόσμου ὁρμῆς!

Καὶ στὰς πρὸ τῆς Μούσης δάφνης ἧς οἱ κλάδοι ὑπὸ τοὺς πνέοντας ἀνέμους ἀπεστέφοντο οἰονεῖ ἵνα μὴ βεβηλωθῶσιν ἀκουσίως προσψάυοντες τὸν βδελυρὸν διώκτην, ἐπέριψε φλογερὸν τὸ ἔταστικὸν αὐτοῦ βλέμμα, ἠρεύνησεν εἶτα, προβάς, ἀνά πᾶσαν τῶν δένδρων πύκνωσιν, πᾶσαν σκοτάζουσαν λόχμην, πᾶν ἔτι χαίνον πλατάνου κοίλωμα· ἀλλ' οὐδαμοῦ εὔρε — τὸ θεορύλακτον αὐτοῦ θῦμα.

Τότε στραφεὶς πρὸς τὰ ὕψη.

— Ἦ Νύξ, μοι εἶπεν, ἡ πανδαχῆς τοῦ κόσμου ἐπόπτῆς· εἰπέ μοι, ποῦ τοῦ δάσους σου ἐκρύβη ἐκεῖνη ἣν διώκεις; μὴ ἀποκρύψης αὐτήν· τὴν εἶδον πρὸ μικροῦ εἰσδύσασαν.

Ἐγὼ ἐσιώπων ἀγρίως αὐτὸν ἀτενίζουσα· μὴ δὲν ὤφειλον νὰ σιωπήσω; ἡ δάφνη ἐπάλλετο ἐγγύς, οἰονεῖ κατεριωυμένη αὐτοῦ διὰ τοῦ λεπτοῦ τῶν φύλων ψιθύρου.

Ἡ ἐρώτησις ἐπανελήθη οὐχὶ ἀπαξ, ἀλλ' ἄνωφελῶς. Τέλος ὁ τερατώδης Ὑλισμὸς ἀπῆλθε, μάτην ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ ἀπειλῶν διὰ τῆς πυγμῆς τὴν ἀφανῆ Μούσαν, ἣτις, ἀναφανείσα καὶ εὐγνωμόνως πρὸς ἐμὲ μειδίχασσα, ἀνέλαθε μακρὰν ἀλλ' ἀκώλυτον ἤδη πορείαν. Θαρραλέως δὲ τῇ θεῖα ἐπινεύσει γαῦρα ὄρη

καὶ εὐρέα πελάγη διασχίσασα, καὶ ἐν μὲν τῷ φωτὶ ὑπὸ νεφέλης λευκῆς, ἐν δὲ τῷ σκότει ὑπὸ στήλης πυρὸς ὀδηγουμένη, ἔφθασε τέλος εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ προσφιλὲς αὐτῆς σκήνωμα, τὸν δικόρουρον Παρνασσόν, ὅθεν ὁ δρακόντειος Ὑλισμὸς αὐτὴν ἀπέδιωξε, λάθρως ἐπιπεσὼν καὶ τὸν μυρτόπλεκτον καὶ ἀνθοστεφῆ αὐτῆς θρόνον ἀνηλεῶς καταρρίψας. Καὶ ἠκούσθη εἶτα ἐκεῖθεν μαγευτικὴ μελωδία . . . ἦν ἡ τῆς Μούσης πρὸς τὸν διασώσαντα αὐτὴν Θεὸν εὐγνώμων ὠδή, ἡ κατὰ μυρίους τόνους τοὺς αἰῶνας ἠδυτερπῶς ἐφεξῆς βαυκαλιζούσα.

Ἐκτοτε ὠρκίσθη νὰ τηρήσω αἰωνίαν σιγὴν πρὸς πάντα ἐρωτῶντά με περὶ οἰουδήποτε μυστηρίου· καὶ εἶναι εὐεργετικὴ ἡ ἀφασία μου αὕτη· ὦ θνητῆ! πόσα ποσάκις μυστήρια δὲν ἠξέβηκινον δηλητήριοι πηγαὶ φθόνου καὶ μίσους, πόνου καὶ ἀπελπισμοῦ, ἐὰν ἄκριτομύθως ὑπ' ἐμοῦ πρὸ τῶν ὁμμάτων ὑμῶν ἀπεκαλύπτοντο! . . .

Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν καθ' ἣν τῶν τριῶν ἱερῶν ἐκείνων ἀστέρων τὸ θυσπέσιον φέγγος πληροὶ τὴν καρδίαν σου ἐνθουσιασμοῦ ἀναβιβάζοντος ἐπὶ τῶν χειλέων σου τὴν θερμὴν πρὸς με παράκλησιν, τὴν ἀμάχητον ἐξόρκισίν σου, θνητῆ! ὑπέικω . . . καὶ λαλῶ, καὶ παρέχω εἰς σέ ὅτι ἐπὶ πολὺ πρὸς τοσοῦτους ἄλλους ἠρνήθη . . . Καὶ ὅτε τὴν πρωΐαν τὸ θεοειδὲς χάσμα μου, ὁ Φοῖβος, ἐπιτείλη τὴν ἀστραπηθύλον μορφήν του, ὦ! εὐγνωμόναι αὐτῷ· διότι μόνον ὅτε ἤχησεν εἰς τὰ ὦτά μου τὸ προσφιλὲς ὄνομά του, μόνον ὅτε μοὶ εἶπες: «σὲ ὠρκίζω εἰς τὸ πᾶμφωτον ἰνδαλμά σου! . . .» ἀπεφάσισα νὰ σοὶ λαλήσω.

Ἦ τῆς θαυμασίας ἐκμυστηρεύσεως τῆς μαυροφόρου Νυκτός! ὦ τῆς κραταιᾶς ἰσχύος τοῦ ἱεροῦ ἰδανικοῦ ἔρωτος!

Τότε μετὰ στιγμὴν σιγῆς, καθ' ἣν τὸ ὠραῖον γιγάντειον φάσμα ἔστη ὅπως λάθρῃ ἄνεσιν κατόπιν τοσοῦτων λόγων, μετὰ τοσοῦτων αἰῶνων ἀφασίαν, ἀπνευστὶ ἀπαγγελθέντων, καὶ εἰς ζωηρὰν ληξάντων συγκίνησιν, μοὶ εἶπεν:

Ἐσκόταζε διοπτρῆ ἢ φύσις·
κακουργημάτων ἔγεινε θυμέλη,
καὶ φρίττων εἰς τοῦ κόσμου τὴν κακίαν,
εἰς μαῦρον πέπλον κρύπτεται ὁ Φοῖβος.
Ἐντὸς τοῦ ζόφου τότε βυθισθέντες
ἀφ' οὗ τοῦ Πλάστου ἢ εἰκῶν ἐχάθη,
ἔτ' οἱ θνητοὶ συγχέονται, πλανῶνται . . .
θνήσκει πατήρ με τοῦ υἱοῦ τὸ ξίφος
καὶ θυγατὸς τὸ στήθος μήτηρ πλήσσει
νομίζουσα ἐν σκότει καὶ συγχύσει
ὅτι ἐχθρὸν φονεύει ἢ δεῖλαία! . . .
Δεινὴ ἢ πλάνη καὶ δεινὸς ὁ ζόφος!
φεῦ, ἐν αὐτῷ ἀπώλεσαν τὸν δρόμον
τῆς κλίμακος ἐκείνης τῆς ἁγίας
τῆς πρὸς τὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ ἀγοῦσης . . .
Σὺ αὐτοῖς ἴλεως γενοῦ, ὦ Πλάστα! . . .

Πλὴν ποῖον αἴθνης φῶς εἰς τὸν αἰθέρα ὦσει ταχὺ μετέωρον ὄραται
λάμπρον καὶ τρέχον πρὸς αὐγὰς ἡλίου;
Ἴδού! ἴστανται αἴθνης χρυσοτρεμόν
εἰς τοῦ Κρανίου τὸν εὐμύκη λόφον
ὅπου ὠκίμου θύσανος πυκνοῦνται
καὶ ὦσει δόξης οὐρανοῦ σέλας
τὴν ὑψηλὴν τοῦ ἄκραν στεφανώνει
εἶναι αὐτὸς τοῦ Οὐρανοῦ ἢ κλίμαξ! . . .

Ἄργυροῦν ἦτο χιονῶδες νέφος
καὶ ἔφερν ἐπάνω τρεῖς παρθένους·
Ἦς ἡ Τριάς συννηνωμένοι ἦσαν·
Κόραι Φωτὸς μ' ἀθανασίας κάλλη
ἐξ οὐρανοῦ φέγγους πεπλασμένοι,
ἐροόδιζον τὸ νέφος δι' ἀκτίνων.
Εἰς τὰς πνοὰς ἐκεῖνο κυματίζον,
ἐστάθη· καὶ πηδύδασαι αἱ Κόραι
ἐσκίνωσαν εἰς τὸ βουνὸν ἐπάνω·
ἔκτοτ' αἰθρία εἰς τὸ πᾶν ἐχύθη
καὶ τὴν χρυσῆν Ἀνατολὴν ἐκείνην
ὁ κόσμος προδεκύνει γόνυ κλίνων.
Ὁ Φοῖβος τὴν καλύπτραν ἀπορρίψας
πρὸ τοῦ φαιδροῦ θεάματος ἐκείνου,
ἀλλ' ἄμαυρὸς αὐτὸς ἐνώπιόν των
ὡς λαμπυρὸς ὠχρὰ πρὸ τῶν ἀστέρων
μὲ σέβας προδεκύνει ἐπίσης . . .

Ἡ χρυσῆ χεὶρ τῆς πρώτης ὑψωμένη
τὸν Οὐρανὸν ἐδεικνυεν ἀπαύστως·
ἢ πτέρυξ τῆς δευτέρας ἢ χρυσῶδης,
πρὸς Οὐρανόν, νὰ ὑψωθῆ ἑτοίμη,
ριπίζουσα ἐκοίμιζε τὸν πόνον·
καὶ τῆς ἐσχάτης εὐμειδῆς ἢ ὄψις
μὲ τὸ γλυκὺ καὶ οὐρανόχρουν βλέμμα
εἰς τὴν ψυχὴν μειδίαν· ἀντηνάκλα·
Μειδιάμα! κατόπτρισμα Ἀγάπης!
μυστήριον, διγῶσα ἁρμονία!
ποῖα λοιπὸν ψυχὴ δὲν δὲ λατρεύει;

Καιρὸς παρήλαθε· ἦτο σκότος πάλιν
καὶ ἔστρεψα πρὸς τὸ βουνὸν ἐν βλέμμα·
προσκλίνουσα τὸ θεῖον μέτωπόν της
ὅπερ ἀκτίνων λαμπροτέρου στέμμα,
ὦσει ἀδάμας τὸν χρυσὸν ἐκόσμη,
τὸ ὄμμα στρέψουσα πρὸς τὸν αἰθέρα,
τὸν Πλάστην τῶν Κορῶν ἢ πρώτη ὕμνει
μὲ ἦσμα ἑναρμόνιον ἀγγέλων.

Τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἔκρυπτον οἱ θόλοι,
ἐκείνη πλὴν τὸν ἔδλεπεν ἐμπρός της!
κ' ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ της
ἐπὶ τῆς γῆς ἐστάλαξεν ἐν δάκρυ . . .
δάκρυ γλυκὺ καὶ λάμπρον καὶ φλογῶδες,
σπινθὴρ πυρᾶς τοῦ Θυσιαστηρίου.
Πλὴν ῥεῦσαν δὲν τῆ ἔκαυσε τὸ ὄμμα·
φῶς ἦτο· ὁ σπινθὴρ τὸ φιλεῖ πίπτων
ὡς τὸν Πατέρα συμψυὲς τὸ Πνεῦμα·
καὶ ὡς Αὐτὸ πορεύετ' ἐξ Ἐκείνου,
καὶ ὄμμα φῶς σπινθῆρα δάκρυ ρίπτει.

Ἦ ἱερὰ στιγμὴ ἀθανασίας
ὅτε μὲ πόθου καὶ ἐρεῦνης βλέμμα

ἡ Πίστις τὴν Ἀλήθειαν προσδλέπει
καὶ ἰδεῶδη τῇ τονίζει μέλη!
Ἔ χάρις φῶς καὶ μέλος συννεοῦσα!
στιγμὴ καὶ τῶν αἰῶνων ὄλων μειζών!
εἰς τὴν ψυχὴν μου γεγραμμένη ζῆθι.

Ἄλλὰ πεδὸν εἰς γῆν ἠγιασμένην
τοῦ Γολγοθᾶ, τὸ δάκρυ δὲν ἐλύθη.
Θαῦμα! ταχεῖα σχίζουσα τὰ νέφη
περιστερὰ λευκὴ πετώσα φθάνει!
εἰς τὸ πτερόν τὸ δάκρυον ἀρπάζει,
πετᾶ . . . κ' ἐν ᾧ τὴν ἄκραν τοῦ πτεροῦ της
προσπάλλοντα μὲ σεβασμὸν καὶ πόθον
δειλῶς φιλοῦσι κύματα ἀέρων,
εἰς τοῦρανοῦ τὰ ὕψη τάποθεται
ν' ἀστράπη ὡς μυστηριῶδες ἄστρον . . .

. . . Τοῦ Παραδείσου πτερόεν κρίνον,
χιόνος κόρη, περιστερὰ,
ρίπτουσα βλέμμα πληρὲς ἀκτίνων,
χύνουσα αὔραν μὲ τὰ πτερά!

Ἄν εἰς λειμῶνα ζωῆς ἀνθίνης
φανῆς πετώσα ἀγνὴ χαρά,
καὶ αὔραν χύνης τερπνὴν εἰρήνης,
λευκὴ θὰ ἦναι περιστερὰ.

Καὶ ἂν, ἀφείδα ψυχὴ τὸ σῶμα
φθάσ' εἰς τὰ ὕψη τὰ ἱερά,
μὲ ἠγνισμένον χιόνος χροῶμα
κι' αὐτὴ θὰ γείνη περιστερὰ.

Κι' ἂν, ὡς τὸ κύμα ἀκτὶς ἡλίου,
ἐμπνευσίς μούσης φιλή, περᾶ,
μέτωπον νέον Δαβὶδ ἁγίου,
πάλιν θὰ ἦναι περιστερὰ!

Κι' ὅτε τοῦ Πλάστου αὐτὸ τὸ Πνεῦμα
κατῆλλε χέον μὲ τὰ πτερά
παραδείσιων ἀέρων ρεῦμα
κ' ἐκεῖνο ἦτο Περιστερὰ!

Ἔ ἱερά ἡ ἐμφάνισίς σου!
ἐμπνευσίς, Πνεῦμα ἡ κι' χαρά,
ἀπὸ τὸ δῶμα τοῦ Παραδείσου
πάντοτε φθάνεις, περιστερὰ.

Καὶ πρὸς τὸ δῶμα πάλιν τὸ θεῖον
εἰς τὰ πτερά σου ἀπὸ τῆς γῆς
στάλαγμα φέρεις χρυσοῦν δακρύων
ἀπὸ ἁγίας πεδὸν πηγῆς.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Δ. ΠΡΕΒΕΖΙΑΤΟΥ.

(Ἄκολουθε!).

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑ.*

III.

Ἦγάπα ὁ Λέανδρος τῶν Ἰριδᾶ καὶ τὴν ἠγάπα πε-
ριπαθῶς, ὡς ὀλιγοὶ ἐπὶ γῆς ἀγαπῶσι. Τὸ πνευμά της
τὸν ἐσαγήνευεν, ἡ χάρις της τὸν κατεμάχευεν, οἱ ὀφ-
θαλμοὶ της τὸν ἐδέσμευον. Ὁ νοῦς αὐτοῦ ἔτρεχε πέν-

τοτε κατόπι της· δὲν ἔζη εἰμὴ δὲ αὐτὴν· καθ' ὕπνου
πρὸς αὐτὴν μόνην συνανεστρέφετο. Ὅτε τὴν πρωΐαν,
μετ' ἀνήσυχον καὶ διακεκομμένον ὕπνον, ἐξύπνει,
πρῶτην αὐτὴν ἐσυλλογίζετο· καθ' ὅλην δὲ τὴν ἡμέ-
ραν καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας του καὶ κατὰ
τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως καὶ τοῦ περιπάτου, τὴν
εἰκόνα τῆς Ἰριδος μόνον εἶχε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.
Ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἐνίοτε, ἀπορρίπτων πᾶσαν ἐν-
σχόλησιν, καὶ μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τῶν περισπα-
σμῶν καὶ ἀπομεμακρυσμένους περιπάτους φερόμενος,
ἔμεινε παραδεδωμένος εἰς ἐρωτικούς ρεμβασμούς, ποτὲ
μὲν γλυκεῖς καὶ πλήρεις ἐλπίδων, ποτὲ δὲ ἀνιαροῦς
καὶ λυπηρούς, καὶ πλήρεις φόβων καὶ δυσταγμῶν.
Πολλάκις διηρώτα ἑαυτόν:

«Τί νὰ κάμνη ἄρα γε; μὲ ἐνθυμεῖτε πάντοτε,
ὅπως ἐγὼ τὴν συλλογίζομαι; μὲ ἀγαπᾷ σφοδρῶς
ὅπως ἐγώ; Καὶ εἶναι πράγματι ἐτοίμη νὰ ὑποστῇ
πᾶσαν θυσίαν χάριν τοῦ ἔρωτος ἡμῶν; θὰ μείνη
ἄρα γε πιστὴ; Τί θὰ συμβῇ εἰς τὸ μέλλον; Τοιαῦ-
ται ἐρωτήσεις καὶ ὅμοιαι σκέψεις εὕρισκον ἐν ἑαυτῷ
ποτὲ μὲν ποθεινὰς ἀπαντήσεις, ποτὲ δὲ ἀπελπι-
στικὰς.

Ἄλλοτε ἐμέμφετο ἐνδομύχως ἑαυτόν, διότι ἀφῆθη
νὰ συρθῇ ὑπὸ μιᾶς γυναικὸς εἰς τοσοῦτον ἀπίστευ-
τον βαθμόν. ὦ! ἔχουσι δίκαιον νὰ εἶναι ὑπερήφανοι.
Ἐχουσι τὴν μοιραίαν ἰσχὺν νὰ καταρρίπτωσι τοὺς ἄν-
δρας δι' ἐνὸς μόνου μειδιήματος εἰς τὴν ἀπελπισίαν
ἢ νὰ τοὺς ἀνυψώσιν εἰς τὴν μακαριότητα. Ναί, δύο
μόνον λόγοι, αὐτὴ ἡ σιωπὴ των, ἐν βλέμμα ἀρηρημέ-
νον ἢ ἐμπαικτικὸν δύνανται νὰ πληγώσωσι θανασί-
μως. Βεβαίως ἡ ὑπερυφάνειά των πρέπει νὰ εἶναι
μεγάλη, διότι οὐδὲν παραβάλλεται πρὸς τὴν δύνα-
μίν των, τρεφομένην καὶ αὐξανομένην διὰ τῆς τῶν
ἀνδρῶν ἀδυναμίας.

Ἐπεθύμει νὰ εἶναι πάντοτε πλησίον της, οὐχὶ δι'
ἄλλον ἕτερον σκοπὸν, ἀλλὰ μόνον ὅπως ἐναβρύνη-
ται ἐν τῇ θέξ αὐτῆς, ὅπως τὴν ἀποθαυμάζῃ· νὰ τὴν
βλέπῃ ὅσον τὸ δυνατόν συχνότερον, νὰ γνωρίζῃ ὅτι
ἀγαπᾶται παρ' αὐτῆς ἄνευ ὑστεροβουλίας, ἄνευ αἰ-
σχύνης, χωρὶς ἔλεγχον καὶ χωρὶς ψεύδος· νὰ ζῇ ἐν
αὐτῇ, νὰ σχηματίζῃ ἐκ τῆς ἀγάπης της ἀτμοσφαι-
ραν, ἐγὼ ἢ ν' ἀναπνέῃ· τοιοῦτος ἦτο ὁ ἰδανικὸς πύ-
θος τοῦ Λεάνδρου. Ἄλλοτε πύχετο καὶ ἐπεθύμει νὰ
συναίστησεν αὐτὴν μόνην, ἄπαξ, νὰ προσπέσῃ εἰς τὰ
γόνατά της, καὶ ἐκεῖ ἐπαναλαμβάνων αὐτὴν δὲ ἀγαπῶ
νὰ σβεσθῇ, ὡς σβέννυται ὁ ἀφρός τῆς θαλάσσης παρὰ
τὸν αἰγιαλόν, νὰ ἀναλυθῇ, ὡς ἀναλύεται ὁ κηρὸς
τῆς λαμπάδος.

Ὁ δὲ ἔρωτος οὗτος τοῦ Λεάνδρου δὲν ἦτο ἀπλὴ νεα-
νικὴ ἔξαψις, ἀπλὴ ἐρωτοτροπία. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι
δύο εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς ἔρωτες τοῦ ἀνθρώπου, δις ἀγαπᾷ
οὗτος, κατὰ τὴν νεανικὴν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρικὴν ἡ-
λικίαν· ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος ἔρωτος εἶναι ὀρμητικὸς,
ἐλαφρὸς, πλήρης ροδίνων ὄνειροπολημάτων· ὁ δὲ δεύ-
τερος σοβαρὸς, ἐρριζωμένος, διρκής, διατρέχων ὁδὸν
ἀκωνθώδη. Ἐκεῖνος μὲν ἐξάπτει καὶ τρελλαίνει, οὗτος

*) Ἰβ. ἀριθ. 34, σελ. 665 — 667.

δὲ ἐνθουσιᾷ καὶ θεοποιεῖ· ὁ μὲν πρῶτος λησμονεῖται εὐκόλως, ὁ δὲ δεύτερος διαρκεῖ μέχρι τοῦ τέφρου. Καὶ τοιοῦτος ἦτο ὁ δεύτερος, ὁ ἀνδρικός ἔρωσ τοῦ Λεάνδρου πρὸς τὴν Ἰριδα.

Τὸ δὲ πάθος τῆς καρδίας του προσεπάθει ὁ Λεάνδρος νὰ τηρήσῃ πάντοτε ἀπόρητον, διότι ὁ ἀλλήθης ἔρωσ εἶναι τφόντι σιωπηλὸς ὡς ὁ τέφρος. Τὴν Ἰριδα θὰ εἶχεν ἀφορμὰς καὶ εὐκαιρίας, ἂν ἤθελε, νὰ βλέπῃ συχνάκις, καὶ ὅμως τοῦτο δὲν συνέβαινε, διότι ἡ μὲν περίσκεψις ἀπῆτει τοῦτο, ὁ δὲ φόβος μήπως νοηθῇ παρὰ τῶν ἄλλων, βεβηλωθῇ δι' ἀσεβῶν σχολίων ὁ ἄγνός αὐτοῦ ἔρωσ ἐπέβαλλον αὐτῷ ν' ἀποφεύγῃ τὰς συχνὰς πρὸς αὐτὴν συναντήσεις, καίτοι διακαῶς ἡ καρδιά του τὰς ἐπόθει. Ἐν τῷ περιπάτῳ εἶχεν ἐξαρκήσει τὴν ὄρασίν του, παρατηρῶν μακρόθεν τὰς χαριέσσας κινήσεις τοῦ ἀβροῦ σώματος της, καὶ τὴν παρηκολούθει ἀπὸ πολλῆς ἀποστάσεως, μὴ θέλων νὰ διεγείρῃ τὰς ὑποφίας καὶ τὴν προσοχὴν οὐδενός, πρὸ πάντων τῶν ἀργολόγων γνωρίμων καὶ φίλων. Καὶ ὅμως οὐχὶ πάντοτε κατάρθου νὰ φαίνεται ἀδιάφορος, νὰ δεικνύῃ ἀπάθειαν.

Ἡ ἐπελθοῦσα εἰς αὐτὸν ἠθικὴ μεταβολὴ ἦτο ἀδύνακτον νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν πάντων. Ὁ εὐθυμὸς ἐκεῖνος, ὁ γελῶν, ὁ ὀυαλητικὸς πρὸς πάντας Λεάνδρος διὰ μιᾶς κατέστη μελαγχολικός, ἐπιδιώκων τὴν ἀπομόνωσιν, πολλὰκις βραδίῳ μὲ βῆμα βραδύ καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην, ὀλιγύλογος, λακωνικός εἰς τὰς ἀπαντήσεις του καὶ ἄθυμος. Τινὲς μὲν τῶν οἰκείων καὶ φίλων ἀπέδιδον τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰς τὸ πολυάσχολον αὐτοῦ καὶ τὰς ἐργασίας, τινὲς δὲ ἐζήτουν βελύτερον τὰς αἰτίας καὶ τὰς ῥίζας τῆς μεταβολῆς· εὐρέθη καὶ τις προπετής, ὅστις ἐν πλήρει συνακτραφῇ πολλῶν εἶπεν ἀνακαγχάζων· «στοιχηματίζω ὅτι ὁ Λεάνδρος εἶναι σπουδαίως ἐρωτευμένος». Ἐχιδνα ἂν ἔδακνε αὐτόν, δὲν ἤθελε αἰσθανθῆ μείζονα πόνον καὶ τὴν καρδίαν του, δὲν ἤθελεν ἀνασκιρτήσῃ μᾶλλον τετραγαμένος, ὅσον κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην.

Ἐνίοτε συνήντα τὴν Ἰριδα ἐν φιλικαῖς οἰκοῖς· ἀνεπιστήτως δὲ τότε καὶ ἀπερεσκέπτως, ἐνῶ ὁ σύζυγος ἦτο πάντοτε παρών, ἐλάμβανε θέσιν πλησίον αὐτῆς, ὡσεὶ θέλων νὰ φθᾶσιν, καὶ δυνατὸν, μέχρι τῆς ἀκοῆς της οἱ σφοδροὶ ὑπὲρ αὐτῆς παλμοὶ τῆς καρδίας του. Δίς τῆς ἐβδομάδος συνήθως συνέπιπτε νὰ εἶναι ἀμφοτέρω ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἐκλέγων τότε ἐκεῖνος καὶ λαμβάνων θέσιν ἢ ἀπέναντι αὐτῆς ἢ πλησίον, δι' ὅλων ἐκείνων τῶν προφυλάξεων καὶ προνοιῶν, ἄς μόνον οἱ ἐρωτευμένοι ἐξευρίσκουσι καὶ γνωρίζουσι, θέσιν κατάλληλον ὅπως τὴν ἀποθαυμάζῃ μὲν, μὴ προδίδηται δέ, διήρχετο ἐκεῖ ὥραν ὀλόκληρον. Ἐὰν τότε ἤρωτᾶτο, τίς ἦ τί ἐψαλλεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, δὲν θὰ ἤξευρε νὰ ἀπαντήσῃ, διότι οὐδὲως προσεῖχεν ἐκεῖ τὸν νοῦν. Πῶς ἦτο δυνατὸν, πλησίον τῆς Ἰριδος εὐρισκόμενος, ν' ἀποθαυμάζῃ ἄλλο τι παρ' αὐτήν; Σπανίως ἐτόλμα νὰ ἐπισκέπτηται αὐτήν ἐν τῷ θεωρεῖῳ της, καὶ τότε ἡ εὐτυχία του ἦτο ἀπερίγραπτος· ὁ εἰς καθήμενος ἀπέ-

ναντι τοῦ ἄλλου προσεβλέποντο τρυφερῶς καὶ ἐμειδίον, ἢ δὲ ἐπίσκεψις παρετίνατο πέραν τοῦ κοινοῦ καὶ συνήθους πολλάκις· ἀλλὰ τίς ἔπαιε; Ἰταίει ὁ σίδηρος μὴ δυνάμενος νὰ ἀποσπασθῇ τοῦ μαγνήτου;

Καὶ ὅμως αἱ ἀπερισκεψίαι αὗται αἱ ἀκούσται, ἄς πᾶσαν δύναμιν κατέβαλλον ν' ἀποφύγωσιν, ἐπέσπασαν τὴν προσοχὴν τοῦ Στεφάνου, ὅστις ὅμως περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ θεωρήσῃ αὐτὰς ἀπλοῦς χαριεντισμούς καὶ ἀκκισμούς, μὴ ὑποπτεύων κἂν τὴν φλόγα, ἥτις κατέτρωγε τὰς καρδίας τῆς Ἰριδος καὶ τοῦ Λεάνδρου.

Τὰς παρατηρήσεις διεδέχθησαν βραδύτερον αἱ ὑποψίαι μικρὸν δὲ ἐπεισῶδιον συνέτεινε νὰ κρατῆται αὐτῆς. Ἡμέραν τινὰ κατὰ σύμπτωσιν ὁ Στέφανος μετὰ τῆς συζύγου του ἀφ' ἐνός καὶ ὁ Λεάνδρος μετὰ τῆς γυναικαδέλφους του Σ . . . μετέβαινον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς κυρίας Κ . . . κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν. Ὁ Λεάνδρος, ἰδὼν τὴν Ἰριδα προπερομένην σκοπίμως ἐβράδυνε τὰ βήματά του, ὅπως ἀφήσῃ αὐτὴν νὰ εἰσέλθῃ παρὰ τῆ κ. Κ . . . ὀλίγον πρὸ αὐτοῦ. Ἡ αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς, κεκοσμημένη διὰ πολλῶν καὶ εὐωδιστάτων ἀνθέων, ἦτο πλήρης κυριῶν καὶ κυρίων, ζωηρῶς διαλεγομένων. Ἄμα εἰσῆλθεν ὁ Λεάνδρος μετὰ τῆς γυναικαδέλφους του· ἐχαιρέτησε μὲν πρῶτον τὴν οἰκοδέσποιαν, μετὰ δὲ τὸν σύντομον ἐκεῖνον χαιρετισμὸν ῥίψας βλέμμα ταχύ εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ διακρίνας παρὰ τινὰ γωνίαν τὴν Ἰριδα κητηθῆναι ἀμέσως πρὸς αὐτὴν καὶ ἐκάθισε πλησίον της. Τοῦτο τὴν ἐτάραξε· τὸν προσεῖδε μὲ ἀπειλητικὸν βλέμμα, καὶ μόλις ἀπήντησεν εἰς τὰς δύο τρεῖς ἐρωτήσεις αὐτοῦ· μετ' ὀλίγης δὲ στιγμῆς, προσποιουμένη ὅτι δὴθεν ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ μὲ τὴν φίλην της Α . . . , ἠγέρθη καὶ ἐκάθισε μακρὰν τοῦ Λεάνδρου. Ἦτο τὸσον τετυφλωμένος ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ὅστε ἤρχισε νὰ μεταπίπῃ ἀπὸ ἐπερσεκείας καὶ ἀπερσεκείαν. Ἠγέρθησαν ἡ Ἰρις μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς ν' ἀπέλθωσι, καὶ κατόπιν. αὐτῶν ἔδραμε καὶ ὁ Λεάνδρος. Τοῦτο δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Στεφάνου.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ αἴθριος τοῦ ἔρωτός των οὐρανὸς ἤρχισε νὰ καλύπτηται ἀπὸ μαῦρα νέφη!

IV.

Αἱ ἡμέραι ἐν τούτοις παρήρχοντο, ὁ δὲ Μάιος ἐπῆλθε μὲ ὄλην τὴν σφοδρότητα τῆς θερμότητος, ἥτις ἡμέραν καὶ νύκτα καθίστατο ἀνυπόφορος. Ἠρχισαν λοιπὸν πολλὰ οἰκογένεια νὰ σκέπτονται περὶ μεταβάσεως εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπως διέλθωσιν ἐκεῖ, εἰς τὰς ἐπαύλεις των, τοὺς θερνοὺς μῆνας.

«Τὴν ἐρχομένην ἐβδομάδα νομίζω ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ὑπάγωμεν καὶ ἡμεῖς ἔξω, Ἰρις» εἶπεν ὁ Στέφανος πρὸς τὴν σύζυγόν του. Ἐκείνη δυσηρεστήθη ἀκούσασα τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἀντίστασιν ἢ δυσαρέσκειαν νὰ δείξῃ, καὶ διὰ τοῦτο ἀμέσως ἀπήντησε· «Ναί, Στέφανε· ὅπως θέλεις». Προσέθηκε μάλιστα μετὰ λεπτῆς πανουργίας «Καλλίτερα μάλιστα· καὶ ἐγὼ ἤρχισα νὰ βαρύνωμαι· ἐδῶ δὲν βλέπω τὴν ὥραν πότε νὰ ἀναχωρήσωμεν».

Ἐφεύδεται διότι, ἀληθῶς εἶπειν, οὐδέποτε ἤρσεν εἰς αὐτὴν ὁ ἐξοχικὸς βίος, καὶ μάλιστα ὅταν οὗτος παρετεινέτο ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Ἄλλ' εἶχεν ἡ Ἴρις τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ὑποκρίνηται καὶ νὰ κρύπτῃ τοὺς λογισμοὺς τῆς εἰς βλαβερὸν ἀπίστευτον καὶ σπανίως ἀπαντῶντα. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Στέφανος, ἄνθρωπος οὐχὶ ἐκτάκτου εὐφυΐας, ὡς εἶπομεν, ἐπίστευσεν εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων τῆς καὶ καταλαμβάνετο ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἡ καρδία του ἀνεπαύετο, διότι ἐσκέπτετο, αἰδοῦ ἀπόδειξις ὅτι ἡ Ἴρις δὲν ἔχει ἰδιαιτέρους λόγους νὰ μὲνῃ ἐν τῇ πόλει· δὲν ἀρέσκειται νὰ μὲνῃ ἐν αὐτῇ.

Περὶ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῆς εἰδοποίησε τὸν Λέανδρον, καὶ εἰδοποίησεν αὐτὸν κατὰ τρόπον εὐφυστατον, ὅστις εἰς οὐδένα ἠδύνατο νὰ ἐγείρῃ ὑποψίαν περὶ τούτου. Εἰς μίαν ἀπογευματινὴν συνᾶθροισιν παρὰ τῇ κ. Ρ. . . , καθ' ἣν προσῆλθον πλὴν πολλῶν ἄλλων ὁ Λέανδρος καὶ ὁ Στέφανος μετὰ τῆς συζύγου του, καιροφυλακτήσασα ἡ Ἴρις καὶ ἐπωφεληθεῖσα ἐκ καταλλήλου στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀπεσύρθη εἰς παρακείμενον δωμάτιον μετὰ τινῶν φίλων του, ὅπως καπνίσῃ, στραφεῖσα πρὸς τὰς παρακλιθήμενας φύλας τῆς Φ. καὶ Θ. ἔφερε τὸν λόγον εἰς τὰς θεινὰς ἐκδρομὰς. «Καὶ ἡμεῖς, εἶπε μεγαλοφῶνως, ὥστε νὰ ἀκούσῃ τοῦτο ὁ ἐν τῷ αὐτῷ δωμάτιῳ ὀλίγον μακρὰν μετὰ φίλου του συνδιαλεγόμενος Λέανδρος· καὶ ἡμεῖς ὀριστικῶς πηγαίνομεν μετὰ δέκα ἡμέρας, τὸ ἐρχόμενον σάββατον, εἰς τὸ χωρίον μας».

Ἐστράφη ὁ Λέανδρος πρὸς αὐτὴν καὶ δι' ἑλαφροῦ νεύματος τὴν ἠύχαριστησε διὰ τὴν εἰδοποίησιν, καί-τοι ἡ αἰφνιδία ἀγγελία ὑπῆρξε δι' αὐτὸν πολὺ λυπηρὰ. Ἐκείνη τῷ ἀπήντησεν ἀνυψώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν. Τὸ βλέμμα ἐκεῖνο ἤρκει εἰς εἰς τὸν Λέανδρον νὰ ἐξηγήσῃ αὐτῷ πολλά.

Ἡ ἀποφράς ἡμέρα, τὸ Σάββατον ἐκεῖνο, ἦλθε καὶ ὁ Στέφανος πανοικεῖ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐξοχικὴν αὐτοῦ ἔπαυλιν. Ἐν τούτοις ὁ Λέανδρος ἠτύχησε τὴν ἐπομένην ἡμέραν νὰ ἴδῃ πάλιν τὴν Ἴριδα. Οὐχὶ μακρὰν τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἐκεῖτο τὸ ἀγροκῆπιον τῶν Νόβλιν, ἐτελεῖτο πανηγυρὶς ἐνιαυσία ἧτις ἦν συνᾶθροισις τῶν χωρικῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Βέβαιος ὢν ἐκ τῶν προτέρων ὁ Λέανδρος ὅτι εἰς ταύτην τὴν πανηγυριν ἠδὲ μετέβαινε καὶ ὁ Στέφανος μετὰ συζύγου αὐτοῦ, ἔσπευσε νὰ μεταβῇ καὶ αὐτός. Ἦθελε νὰ εἶναι μόνος, ἄνευ συνοδείας· διὰ τοῦτο οὐδένα ἄλλον καταλληλότερον τρόπον ἐπενόησε πρὸς τοῦτο ἢ νὰ ἰππεύσῃ, καί-τοι πολὺ σπανίως ἔπραττε τοῦτο. Ἐπιππος παρήλασε δις ἢ τρίς πρὸ τῆς Ἴριδος, ἧτις διὰ μειδιήματος γλυκυτάτου ἀπήντησεν εἰς τὸν χαιρετισμὸν του, ἐνῶ ὁ σύζυγος αὐτῆς μόλις ἀπέτεινεν αὐτῷ ψυχρὰν τῆς κεφαλῆς ὑπόκλισιν.

Ἡ ἀπομάκρυνσις τῆς Ἴριδος ἐκ τῆς πόλεως ἦτο φοβερὸν κτύπημα εἰς τὸν Λέανδρον, διότι ἐνόει ὅτι αὐτὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τέλειον σχεδὸν ἀποχωρισμὸν. Ἡ ἔπαυλις τῶν Νόβλιν ἐκεῖτο πολὺ μακρὰν τοῦ ἐξοχικοῦ οἴκου, ἐν ᾧ συνήθως ὁ Λέανδρος διήρχετο τοὺς

θερινούς μῆνας μετὰ τῆς οἰκογενείας του· αὐδεμία ἐντεῦθεν συγκοινωνία ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ. Οἱ Νόβλιν ἄλλως συνείθιζον νὰ παραμένωσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ των πέντε περίπου μῆνας. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἦτο ἀνάγκη καὶ πεπωμένον νὰ στερηθῇ ὁ Λέανδρος ἐντελῶς τῆς θέας τῆς καλλονῆς ἐκείνης, ἧτις τὸν εἶχε δεσμεύσῃ. Ὅπόσον ἡ σκέψις αὕτη ἦτο ἀπελπιστικὴ δι' αὐτόν!

Τὸ θέρος ἐκεῖνο διήλθεν ἐν ἀγωνίᾳ διὰ τὸν Λέανδρον. Προσεπάθει νὰ δείξῃ εἰς τοὺς οἰκειοὺς αὐτοῦ ἰλαρότητα καὶ εὐθυμίαν, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε τοῦτο πάντοτε. Κατὰ τινὰς ἡμέρας μάλιστα ἦτο τόσο δυσθυμὸς καὶ μελαγχολικὸς, ὥστε ἀνησυχεῖ ἡ σύζυγος αὐτοῦ. «Ἄλλὰ τί ἔχεις τέλος πάντων» τῷ ἔλεγε καὶ με ἐταστικὸν βλέμμα προσεπάθει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἀπόκρυφα μυστήρια τῆς καρδίας αὐτοῦ. Ἄλλὰ τοῦτο συνέβαινε σπανίως. Ὁ βλέπων αὐτὸν συνήθως εὐθυμὸν καὶ ζωηρὸν ἐθεώρει αὐτὸν εὐτυχῆ. Ἦτο δυστυχέστατος ὁ τέλας! ἀλλ' ὠμοιάζε πρὸς τὰς θαλάσσας ἐκείνας, ὧν ἡ ἐπιφάνεια δεικνύει ἄκραν γαλήνην καὶ νηνεμίαν, ἐν δὲ τῷ βῆθει αὐτῶν μαίνεται κλύδων καὶ ταραχὴ. Πολλὰκις διήρχετο ὥρας ὀλοκλήρους ἀναπαυόμενος δῆθεν ὑπὸ τὴν σκιάν δένδρου τινός. Δὲν ἀνεπαύετο· ἀπεχώρει σκοπίμως τῆς οἰκιακῆς τύρβης, ὅπως ἐν τῇ ἡρεμίᾳ ἐκείνῃ τῆς φύσεως παραδοθῇ ὀλοκλήρως εἰς ἀδιακόπους ρεμβασμοὺς καὶ μελαγχολικὰς σκέψεις. Ἄλλοτε ἔγραφεν ἐν ἰδιαιτέρῳ ἡμερολογίῳ τὰς πράξεις του, τὰς σκέψεις του καὶ τὰ αἰσθήματά του. Τὸ ἡμερολόγιον αὐτὸ εἶχε προορίσῃ δι' Ἐκείνην. «Θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ, ἔλεγε, νὰ τῇ τὸ ἐγχειρήσω».

Ὁ αὐγούστος μὴν ἦτο περὶ τὰ τέλη· ὅτε, ἐνῶ ὁ Λέανδρος μετὰ χαρᾶς ἔβλεπεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ μὲν φθινόπωρον προχωροῦν τὸν δὲ πολυπόθητον χειμῶνα προσεγγίζοντα, ἡμέραν τινὰ ἀπροσδοκῆτως ἔλαβεν εἰδήσεις, αἵτινες ἠνάγκασον αὐτὸν ἀμετακλήτως νὰ ἀπέλθῃ τῆς πόλεως Χ. . . εἰς ἄλλην πόλιν, ὅπου αἱ ὑποθέσεις αὐτοῦ τὸν προσεκόλου. Τὸ χεῖριστον καὶ ἀπελπιστικὸν δι' αὐτόν ἦτο ὅτι δὲν ἐγνώριζεν ἐπὶ πόσον καιρὸν ἔμελλε νὰ παραταθῇ ἡ ἀποδημία αὐτοῦ αὕτη.

Ἀπῆλθε μὲ καρδίαν αἰμάσσουσαν, ἐπανῆλθε δὲ τὸν ἰανουάριον τοῦ νέου ἔτους 189 . .

Κατηνύσθη καὶ ἔπαυσεν ἄρᾳ γε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ἀποδημίας ἢ τρικυμίας τῆς καρδίας αὐτοῦ; Ὁχι, βεβαίως ὄχι· διότι ἠγάπα τὴν Ἴριδα μὲ τὴν ἀνεκτίμητον ἐκείνην ἀγάπην, ἧτις στηρίζεται ἐπὶ ἡσυχου καὶ λελογισμένης ἐκτιμήσεως, ἐπὶ ἀμοιβαίας τῶν ψυχῶν αὐτῶν κλίσεως. Τῷ ἦτο λίαν προσφιλὴς καὶ καταλαμβάνετο ὑπὸ ἀμέτρου λύπης, ὅταν ἐσκέπτετο, ὅτι ἠδύνατο νὰ τὴν χάσῃ. Ἡ ἀπομάκρυνσις ἀντὶ νὰ ψυχρῆνῃ τὸν ἔρωτά του, τὸν ἠύξῃσε περισσότερο τοῦτο ἄλλως εἶναι τὸ γνώρισμα τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης. Οὐχ ἦττον δὲν ἀρίστο ἀκάθεκτος εἰς τὴν τυρλὴν ὀρμὴν τοῦ πάθους του· ἐγνώριζε νὰ τὸ χαλιναγωγῇ καὶ νὰ ὑφίσταται τὴν ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως ὀδύνην μεθ' ὑπομονῆς.

Ἐν τῷ ταξιδίῳ του ἔσχεν ἱκανὰς περιπετείας, αἵτινες περιέσπων αὐτόν· ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν περισπασμῶν ἐκείνων μία ἰδέα ἦτο διαυγής, καθαρὰ, ἀναλλοίωτος καὶ ἀνεξάλειπτος· ὁ πρὸς τὴν Ἰριδα ἔρωσ τοῦ. «Θεέ μου, ἔλεγε πολλάκις καθ' ἑαυτὸν καὶ ἔγραφεν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του· τί νὰ κἀμνη ἀρά γε; με ἐνθυμείται; πότε θὰ εὐτυχίσω νὰ τὴν ἐπανίδω;»

Ἐπανήλθε τέλος τὸν ἰανουάριον. Τὴν ἐπανείδε δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν του, κατὰ τύχην, ἐνῶ ἐκεῖνος εἰσῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κ. Β. πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ ἐκείνη ταυτοχρόνως ἐξῆρχετο τῆς αὐτῆς οἰκίας συνοδευομένη παρὰ τοῦ συζύγου της· «Καλῶς ἤλθατε», εἶπεν αὐτῷ σφίγγασα τὴν χεῖρά του. Ἐκεῖνος, εὐτυχῆς ἐκ τῆς ἀπροσδοκίτου συναντήσεως, ἔμενον ἄφωνος ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα, μόλις δὲ ἠδυνήθη νὰ συναρθρώσῃ ὀλίγας εὐχαριστηρίους λέξεις. «ὦ! μὲ ἀγαπᾷ λοιπὸν πάντοτε» ἐσκέφθη ὁ Λέανδρος. Ἄλλ' ἠπατάτο· τὰ πράγματα ἦσαν πολὺ, παραπολὺ μεταβλημένα!

(Ἀκολουθεῖ).

Κ. Σ. Η.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ.

Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἔχομεν δύο τεύχη ποιήσεων, τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως τῆς Παλλάδος ἡμῖν προσφερόμενον, τὸ δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας ταύτης πόλεως φιλοδωρούμενον. Περὶ ἐκατέρου βραχὺν λόγον ἐνταῦθα ποιούμεθα.

Τὸ πρῶτον, εἰσὶ *Ποιήσεις* τῆς Ἀγανίκης Μαζαράκη (ἐν Ἀθήναις, 1893, 8ον σελ. 15 + 303). Περὶ τῆς ποιητρίας ταύτης, ἥτις ἐγένετο γνωστὴ ὡς τοιαύτη μετὰ θάνατον, ἐγράψαμεν ἤδη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 5 τεύχει τῆς Ἑβδομαδιαίας, ἐξενεγκόντες καὶ ἦν ἐσχηματίσαμεν γνώμην περὶ τῶν ποιήσεων αὐτῆς, ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τὰ τότε δημοσιευθέντα ἐν διαφόροις τῶν Ἀθηναίων ἑφημερίσιν. Ἡ γνώμη ἡμῶν ἐκείνη ἐν γένει οὐδαμῶς μετεβλήθη καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τεύχους, ὅπερ ἐνέχει τὸ σύνολον τῶν ποιήσεων. Ἄλλ' ἂν αἱ ποιήσεις τῆς ἀοιδίμου Ἀγανίκης ἔχουσιν ἐλλείψεις, ἔχουσιν ὅμως καὶ μεγίστην ἀρετὴν, τὴν ἀρετὴν τῆς δι' αὐτῶν ἐκδηλώσεως τοῦ τρυφεροῦ καὶ ὑψηλοῦ αἰσθηματος τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, τῆς φιλανθρωπίας. Ἡ Ἀγανίκη διὰ τῶν στίχων αὐτῆς ἔκλαιε μετὰ τῶν κλαιόντων καὶ ἔχαιρε μετὰ τῶν χαιρόντων. Τὸ αἶσθημα δὲ τοῦτο κάλλιστα ἐκδηλοῦται διὰ τῶνδε τῶν στίχων αὐτῆς:

ὦ Ἰησοῦ! εἰς τὰ χρυσὰ τὰ ρήματά σ' ἐκεῖνα
ἐν ῥῆμα ὠραιότερον τῶν ἄλλων ἀπαντάται.
Εἶναι τὸ εὐωδέστερον ἀπ' ὅλα σου τὰ κρῖνα·
εἶναι τὸ ἀγιώτερον Ἀλλήλους ἀγαπάτε!

Τὸ ποίημα ἐξ οὗ τοὺς στίχους τούτους ἀπεσπάρσα-

μεν ἐπιγράφεται Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους, ἐνέχει δὲ καὶ τὰςδε τὰς στροφάς:

ὦ! πόσοι, πόσοι εὐτυχεῖς ἠδύνατο νὰ γίνουν,
χωρὶς νὰ χάσουν τίποτε ν' ἀκούουν εὐλογίας . . .
καὶ ὅμως εἰς ματαιότητάς τὰ πλοῦτα αὐτῶν χύνου
μὴ ἐνωσούντες τὰς εὐχὰς εὐγνώμονος καρδίας.

ὦ! μίαν μόνον ἐπὶ γῆς ἐπόθησα εὐτυχίαν . . .
νὰ καταπαύω δάκρυα, νὰ σβύνω τὴν ὀδύνην . . .
νὰ χύνω βάλσαμον γλυκὺ εἰς τὴν ἀπελπισίαν . . .
νὰ φέρω πάντοτε χαρὰν . . . τῶν πόνων τὴν γαλήνην!

ὦ! μίαν μόνην ἐπὶ γῆς εἶχα φιλοδοξίαν!
νὰ καταπαύω δάκρυα! καὶ μειδιῶντα χεῖλη
νὰ βλέπω παντοῦ . . . πάντοτε νὰ δίδω εὐτυχίαν . . .
φθονῶ τὸ ἄστρο ποῦ τὴν γῆν φωτίζει ἅμα ἀνατείλει.

Τοιαῦται αἱ ποιήσεις τῆς Ἀγανίκης Μαζαράκη μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὸ ἕτερον τεύχος.

Τὸ τεύχος τοῦτο ἐπιγράφεται ἂ Ἀποστόλου Ε. Μιχαλοπούλου Πρῶτοι στίχοι» (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1893, 16ον σελ. 81). Ὁ τοὺς στίχους τούτους γράψας δὲν εἶναι τις γνωστὸς ποιητής, δὲν εἶνε ἰδίᾳ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες καὶ δίστιχον μόνον γράψαντες κοινὸν ἐγείρουσι περὶ ἑαυτοῦς θόρυβον, καὶ παρίστανται εἰς τὸ μέσον, ἂν μὴ ἦλιοι, ἀστέρες ποιητῶν. Ἀφανὴς διετέλει ὢν ὁ μετριοφρόνως τὰ ἔργα τῆς ἐμπνεύσεως, διότι κέκτηται τοιαύτην, αὐτοῦ στίχους ἀποκαλῶν. Τὸ πρῶτον ἤδη βλέπομεν στίχους αὐτοῦ ἐν τεύχει ἰδίῳ. Ἐδημοσίευσεν ποιήσεις τινὰς μέχρι τοῦ νῦν ἐν τισι περιοδικοῖς, ἀλλὰ οἱ πολλοὶ παρείδον αὐτάς, καὶ ὅμως ἀσφαλῶς δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὁ κ. Μιχαλόπουλος καὶ εὐχέρειαν ἔχει, διότι οἱ στίχοι αὐτοῦ οὐδαμῶς εἰσι βεβιασμένοι, ὡς παρὰ πολλοῖς γίγνεται, ἀλλὰ ρέουσιν, καὶ ἐπιδεικνύσι πολλὰς ποιητικὰς ὄντως καλλονὰς. Τινὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ εἰσι χαριέστατα, ἐξ ὧν παρατιθέμεθα τὸδε ἐπιγραφόμενον:

Διακοπὴ ὀχέδεων.

Ρωτῶ σὺν χάλας μιὰ φορὰ
τὸν κατεργῆρήν τὸν παρᾶ,
ποῦ εἶναι καὶ δὲν φαίνεται,
καὶ ἐκεῖνος δίχως ἐντροπῆ
ἐτόλμησε νὰ μοῦ εἰπῆ
κοντὰ μου πῶς συχαίνεται.

Μὰ ἔχει δίκιο ὁ φτωχός·
ὁ' αὐτοκτονίῃ μοναχὰς
ἔ τὴν ἰδικὴν μου τσέπη.
Συνείθισε νὰ κατοικῆ
παντοσεῖνὰ μόνον ἐκεῖ,
ὅπου συντρόφους βλέπει.

Ὅταν τὸν ἴδω καμμιά φορὰ
νὰ ἔρχεται — ὦ τί χαρὰ —
νὰ με ἰδῆ καὶ μένα,
«Ἐλα, τοῦ λέγω, κάτσε ἴδω·
ἔχω καιρὸ νὰ σε ἴδω·
» πῶς πέρασες ἔ τὰ ξένα;»

Μὰ πρὶν προφθάσω νὰ τοῦ πῶ :
 « Δὲν ζεύρεις πόσον σ' ἀγαπῶ
 » τρελλαίνουμαι γιὰ σένα »,
 φεύγει εὐθὺς σὰν ἀστραπὴ
 καὶ μὲ ἀφίνει — τί ντροπὴ ! —
 μὲ χέρια σκουριασμένα.

Ὅταν νὰ φεύγῃ τὸν θεωρῶ,
 σὰν ἐρωμένη ληχταρῶ
 νὰ τὸν κρατῶ ἔς τὸ πλάι,
 νὰ τὸν χερῶ νὰ μὲ χερῆ.
 Πρὶν νὰ τὸν ἴδῃ ἀναχωρεῖ·
 πάει κι' ἀκόμη πάει !

Στάσου μαριόλικε παρῶ,
 στάσου, ἢ μόνη μου χαρά,
 στάσου λιγάκι ἀκόμα.
 Τοῦ κάκου· φεύγει καὶ πετῶ
 καὶ τὸν φτωχὸ μὲ παραιτῶ
 μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

Ὅρα καλὴ, ὦρα καλὴ
 ἔς τὴν τσέπη ποῦ σὲ προσκαλεῖ
 μὴ στέκῃς· τρέχα, πέτα.

Μὰ ἄκουσε τί θὰ σοῦ πῶ :
 « Ἐπίσκεψι δὲν ἀγαπῶ
 » μὲ γάντι κι' ἐτικέτα.

» Τί ἐτικέτες ἴδες ἐκεῖ·
 » ἐπίσκεψι ἀρμενικὴ·
 » μὴ πράγματα χαμένα. »

Φύμωσε ὅμως φοβερὰ
 καὶ ἀπὸ τότε — συμφορὰ —
 τᾶχουμε χαλασμένα.

Ἐπίσης δὲ ὑπὸ ἔποψιν ποιητικὴν ὄραϊον εἶνε καὶ
 τὸ ἐξῆς ἐπιγραφόμενον :

Ἡ ψαράδαινα.

Ἄγῃτε εὐμορφία ποῦ ἔχει ἡ ψαράδαινα ἐκείνη·
 εἰς τὸ καθ' ἄφρατο χέρι κρεμαστὸ βαστῆ κορίνι
 μὲ μεγάλα φρέσκα ψάρια
 καὶ φωνάξ' ἀνάρι ἀνάρι :

« Παιὶς θὰ πάρῃ
 » φρέσκο ψάρι : »

Ἄγῃτε μάτια, ὀγῃτε φρούδια, ὀγῃτε πρόσωπο φεγγάρι·

Ἄπὸ τέτοια μιὰ κοπέλα παιὶς ψαράκια δὲ θὰ πάρῃ ;
 Ἐχει εὐμορφία ποῦ σφάζει, εὐμορφία ποῦ μαγνητίζει·
 ἔς τὰ ἄλδερσα νεράκια τοῦ γαλαῶ τὴν ἀκονίζει.

Ἡ μαριόλα πόσο νάζει
 ἔχει ἴσ' ὡς γλυκὰ φωνάξῃ
 μὲ καμάρι :
 « Φρέσκο ψάρι ! »

Ἄγῃτε, ἢ ματιὰ τῆς στράπτει καὶ φωτιαῖς καὶ λαύρakis ρίχτει.

Ἄν θελήσῃ ἔς τὰ σαλόνια ἐνὰ τῆς νὰ βίξῃ δίχτυ,
 γίλια δὺς ἐκεῖ ἴσ' ὡς ψάρια
 θὰ σακκάσῃ παλληκάρια.

Ἄγῃτε χάρι .
 « Φρέσκο ψάρι ! »

« Φρέσκο ψάρι ! » Ὁλημέρα ἡ φτωγοῦλα τοῦτο κάνει,
 νὰ κερδίσῃ πέντε γρόσια, τὸ ψωμάκι τῆς νὰ βγάγῃ.

Ζέστα, κρύο, ὅλο τρέχει
 καὶ γυμνὰ ἡ δόλια ἔχει
 τὰ ποδάρι.

« Φρέσκα ψάρια ! »

Θέλει μὲ τὰ δύο τῆς χέρια νὰ κερδίξῃ τὸ ψωμί τῆς,
 γιὰτὶ θέλει νὰ φυλάξῃ τὴν ἀδύλωτη τιμὴ τῆς.

Ἡ δουλειὰ ποτὲ καμμία

δὲν τῆς φέρει ἀτιμία,

ἴσ' ὡς πολλῆ εἰς τὸ παζάρι

— ὄχι τὴν τιμὴ — τὸ ψάρι.

Τοιοῦτο καὶ τὸ τεῦχος τοῦτο, ὅπερ περικλείει
 ποιήματα οὐκ ὀλίγας ἔχοντα καλλονὰς καὶ ὅπερ ἄ-
 ξιόν ἐστιν ἀναγνώσεως.

* * *

Μέγαν προκαλεῖ θόρυβον ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἄρτι συντε-
 λεσθὲν μυθιστόρημα τοῦ περιπύστου Émile Zola *Le
 Docteur Pascal*. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο, καθὰ τοῦ-
 λλάχιστον γράφει ὁ τὴν φιλολογικὴν κριτικὴν ποιού-
 μενος ἐν τῇ *Κυαρῇ* Ἐπιθεωρήσει τῶν Περσιῶν κ.
 Émile Faguet, ἐκρίθη ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης ὡς
 κατώτερον πάντων τῶν μυθιστορημάτων τοῦ συγγρα-
 φέως τοῦ Debacle καὶ αἰείποτε ὑποψηρίου ἀκαδημαί-
 κοῦ. Τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ νέου ἔργου τοῦ Zola εἰσὶν
 ὁ Docteur Pascal, ἀνὴρ πενήτηκοντα καὶ ἐννέα ἐτῶν
 καὶ σοβαρός, καὶ ἡ Clotilde, κόρη εἰκοσιπενταετίας,
 ἥτις μέχρι τινὸς παρίσταται παρθένος σεμνή, ἐπὶ τῇ
 ἀπλῇ δ' ἀφηγήσει τῶν νόμων τῆς κληρονομίας μετα-
 βάλλεται καθολοκληρίαν, παραδίδοται τῷ παρὰ τὸν
 χαρακτήρα αὐτοῦ τοιαῦτα πράττοντι Docteur Pascal
 καὶ καθίσταται παλλακίς αὐτοῦ. Αἱ ἐκπλήξεις ἐν
 τῷ ἔργῳ διαδέχονται ἀλλήλας, καὶ τὰ ἀκατανόητα
 οὐκ ὀλίγα φέρονται. Τὰ πρόσωπα οὐδαμῶς ζῶσι, ἴου-
 λλάχιστον ὡς τὰ ζῶντα ὄντα. Οὐδεμία τηρεῖται συν-
 ἔχεια ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν παθῶν αὐτῶν.

Ο. Α.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 21 ἰουνίου.

Προεδρεία Δ. Μαλιάδου. Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπι-
 κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προτέρας συνεδρίας. Ὁ
 κ. γεν. γραμματεὺς ἀνακοινοῦται περίληψιν τῶν
 εἰσελθουσῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἐφθήμερον ἐπιστολῶν ὡς
 καὶ τὰς βιβλίων προσφορὰς. Ἡ ἀλληλογραφία σὺν
 τοῖς ἄλλοις περιελάμβανε καὶ ἐπιστολὰς τῆς Α. Ἐξ.
 τοῦ κ. Χρηστάκη ἐφέντη Ζωγράφου, ἐπιτίμου μέλους
 καὶ μεγάλου εὐεργέτου τοῦ Συλλόγου καὶ τοῦ κ. Κ.
 Καραπάνου, ἀλλοτε προέδρου τοῦ Συλλόγου καὶ ἰ-

δρυτοῦ τοῦ φερωνύμου ἀγῶνος. Καὶ ἡ μὲν Α. Ἐξ. ὁ Χριστάκης ἐφένδης Ζωγράφος διὰ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἐκφράζει τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ τῷ νέφ προέδρῳ κ. Μαλιάδῃ καὶ τοῖς λοιποῖς κοσμητορσιν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῶν, διαβεβαίωσαι δὲ ὅτι «οὐ παύσεται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τρέφειν πρὸς τὸν Σύλλογον τὴν αὐτὴν πάντοτε συμπάθειαν καὶ ἀγάπην καὶ παρέχειν αὐτῷ, ὅση αὐτῷ δύναμις, πᾶσαν προσιαδίαν καὶ ὑποστήριξιν, ὅπως ἐξακολουθήσῃ ἀπαρεγκλίτως ὁδεύων τὴν εὐγενῆ καὶ ἐκπολιτιστικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν ἀνά τὴν Ἀνατολήν», ὁ δὲ κ. Καραπάνος ἐκφράζει τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς ἀνακοινωθείσιν αὐτῷ περὶ τοῦ Καραπανείου ἀγῶνος, εὐχαριστεῖ τῇ ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ ἐπὶ τοῖς κόποις αὐτῆς πρὸς κρίσιν τῶν τῷ ἀγῶνι ὑποβληθέντων, ἀγγέλλει τὴν ἀποστολὴν ἐπιταγῆς ἐκ φηρ. 250, ὅπως πληρωθῇ ὁ βραβευθεὶς ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ εὐχεται ὅπως τὰ ληθισόμενα μέτρα ὑπὲρ τοῦ Καραπανείου ἀγῶνος ἀποδώσιν ἀποτελεσματικά. Ἐπίσης ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ἐφέρετο καὶ ἐπιστολὴ ἀνωνύμως ἀποσταλεῖσα ὑπὸ κυρίας ὑποδαλλούσης τῇ κρίσει τοῦ Συλλόγου τεύχος «Παιδικῶν διηγημάτων», ὅπερ παρεπέμφθη τῇ Ἐκπαιδευτικῇ ἐπιτροπῇ.

Ἐκφρασθεῖσάν δὲ εὐχαριστιῶν τοῖς προσενεγκοῦσι βιβλία καὶ γενομένων ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν δευτέρων παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς ἀλληλογραφίας, προτείνεται καὶ γίγνεται δεκτὸς ὡς μέλος τῆς Ἐκπαιδ. ἐπιτροπῆς ὁ αἰδ. Κ. Παρίτσος, καθηγητῆς τῶν θεολογικῶν ἐν τῷ Ζαππεῖῳ παρθεναγωγείῳ. Εἶτα ὁ κ. πρόεδρος λέγει ὅτι, ἀναβληθεῖσας τῆς ἐπὶ τῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ αἰδ. πατρὸς Καϊσάρου Τοντίνῃ συζητήσεως, ὁ λόγος παρέχεται τῷ ἐκ τῶν μελῶν βουλομένῳ αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἀναγνωσμάτων.

Πρῶτος λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Κυριακὸς Περδικίδης καὶ διὰ μακρῶν ἀναπτύσσει τὸ ἱστορικὸν τοῦ ζητήματος τοῦ Πασχαλίου καὶ δισχυρίζεται πρῶτον ὅτι ἡ μινολογία τοῦ Πάσχα πρέπει νὰ διορθωθῇ, ἀν πρόκειται νὰ διορθωθῇ τι πρὸ παντός, διότι ἡ ἰσημερία ἐπὶ Χριστοῦ ἦν τῇ 24 μαρτίου καὶ οὐχὶ τῇ 21 τοῦ αὐτοῦ καὶ δεύτερον ὅτι καὶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον εἶνε ἐπίσης ἐσφαλμένον, ἐπομένως προκειμένου νὰ ἀπορριφθῇ τὸ Ἰουλιανὸν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γένηται δεκτὸν ἕτερον ἐπίσης ἐσφαλμένον ἔστω καὶ ὀλιγότερον. Ἐπάγεται δὲ ὁ κ. Περδικίδης ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ Πάσχα, καίπερ ἀκαδημαϊκὸν φαινόμενον, οὐδαμῶς τυγχάνει ὄν τοιοῦτο, διότι κανόνες συνόδων καθώρισαν τὰ κατὰ τὴν ἐορτήν, αἱ δὲ συνοδικαὶ ἀποφάσεις μόνον διὰ συνοδικῶν ἀποφάσεων τροποποιεῖνται. Ὅπως ἐπέλην μεταρρυθμις δέον νὰ συνέληθῃ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἥτις νὰ ἐπενέγκῃ αὐτήν.

Ὁ δὲ κ. Στ. Βραχάμις ἐν πρώτοις μὲν παρατηρεῖ τῷ κ. Περδικίδῃ ὅτι τὰ ἰσημερινὰ σημεῖα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸ ἡμερολόγιον καὶ ὅτι πολλαὶ ἀλλαι κινήσεις τῆς γῆς πολὺπλοκοὶ ἄγουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ δύσκολον σημεῖον τοῦ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἐπενέγκωμεν ἐξίσωσιν τοῦ τροπικοῦ πρὸς τὸ πολιτικὸν ἔτος, εἶτα δὲ τῷ αἰδ. κ. Τοντίνῃ λέγει ὅτι ἀν οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἠγγύουν τὰ περὶ τοῦ σφαιρικοῦ σχήματος τῆς γῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἐγίνωσκον ὅμως τοῦτο οἱ ἐν Ἀνατολῇ, ὡς φανεροῦ-

σιν αἱ καταμετρήσεις τοῦ Ἐρατοσθένους καὶ Ποσειδωνίου. Παρατηρεῖ πρὸς τούτοις ὅτι καὶ τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον σφάλλεται καὶ ὅτι εἶνε δυνατόν πολλῶ τούτου ἀκριβέστερον νὰ ἐπιτευχθῇ, οὐδέποτε ὅμως ἐντελῶς ἀκριβές.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ κ. Τοντίνῃ παρατηρεῖ ὅτι οὐδαμῶς ἠγνήσατο ὅτι καὶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον εἶνε ἐσφαλμένον, ἀλλ' εἶπεν ὅτι εἶνε ἀκριβέστερον τοῦ Ἰουλιανοῦ. Βεβαίως, ἐπάγεται, ἡ Ἐκκλησία ἔχει σκοπὸν ὑψηλότερον τοῦ ἀσχολεῖσθαι περὶ ἀστρονομικὰ ζητήματα, οὐχ ἥττον οὐδαμῶς παρατρέχει τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης. Σημειοῦται δὲ καὶ αὐθις τὰς πρακτικὰς ὀφελείας τῆς παραδοχῆς ἐνιαίου μεσημβρινοῦ καὶ ἐνιαίας ὥρας, περὶ ἧς οὐδὲν εἶπον, παρατηρεῖ, οἱ ἀντικρούσαντες αὐτόν, καὶ καταλήγει λέγων ὅτι ἀκριβῶς πρὸς συζήτησιν τοῦ περὶ ἐνιαίου μεσημβρινοῦ ζητήματος προὔτεινε τὴν συγκρότησιν συνδιαδικέως ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἥς νὰ μετάσχωσιν αἱ ἐνδιαφερόμεναί χῆραι.

Τὸν λόγον λαμβάνει αὐθις ὁ κ. Περδικίδης, εἶτα δὲ καὶ ὁ κ. Préfexelaf. Μετὰ τούτους ὁ κ. πρόεδρος συγκεφαλαιοῖ τὴν συζήτησιν καί, θεωρήσας ταύτην περατωθεῖσαν, λυεῖ τὴν συνεδρίαν.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην παρῆσαν πλείστα μέλη τοῦ Συλλόγου καὶ ἀκροατήριον μέγα πληροῦν μέχρις ἀσφυξίας τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν τοῦ Συλλόγου. Ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διεκρίνοντο καὶ πολλαὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ ὠραίου φύλου.

Ἡ ἐνταῦθα ἐκιδιομένη γαλλικὴ ἐφημερίς *Stamboul*, ἀναγράφουσα τὰ τῆς συζητήσεως ταύτης, σημειοῦται ὅτι ὁ κ. Περδικίδης εἶπεν ὅτι τὰ ἀναγνώσματα τοῦ αἰδ. πατρὸς Τοντίνῃ δὲν πρέπει νὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι τοῦ Συλλόγου. Ἄν μὴ ἡ μνήμη ἀπατᾷ ἡμᾶς, ὁ κ. Περδικίδης οὐδαμῶς ἐποιήσατο τοιαύτην πρότασιν, δὲν ἠδύνατο δὲ καὶ νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι ἡ δημοσίευσίς ἢ μὴ τῶν ἀναγνωστικῶν πραγματειῶν κρίνεται ὑπὸ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ 63 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, ὁρίζοντος ὅτι «ἢ ἐπὶ τῆς συντάξεως καὶ δημοσίευσως ἐπιτροπῇ ἀναδέχεται τὴν εὐθύνην τῆς ἐν καιρῷ ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ καὶ τοῦ ἀρχαιο-λογικοῦ παραρτήματος, λαμβάνουσα πρὸς τοῦτο παρὰ τοῦ Συλλόγου τὴν ἀναγκαίαν πίστωσιν καὶ πᾶσαν πληροεξουσίτητα πρὸς καταχώρησιν ὀλοκλήρων ἢ ἐν περιλήψει τῶν παρ' αὐτῆς ἐγκρινομένων πραγματειῶν, πρακτικῶν, ἐκθέσεων, δημοσιῶν διαλέξεων καὶ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν, ἐν ἀνάγκῃ, τῶν καταχωριζομένων». Ἡμεῖς οὐδαμῶς ἀποφαινόμεθα γνώμην περὶ τῆς πραγματείας κατὰ πόσον ἐνυπῆρχεν ἐν αὐτῇ τὸ καινὸν ἢ μὴ, ἀπεδείξαμεν ὅμως ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγένετο σκέψις περὶ τοῦ ζητήματος, ὁ δὲ κύριος Σπαθάρος καὶ μακρὰν καὶ ἐμβριθῆ ἐξέδωκε τύποις Μελέτην περὶ τοῦ Πασχαλίου, ἐν ἣ ἐπιστημονικῶς τὸ ζήτημα ἐξετέθη.

Τῇ αὐριον δευτέρα κηρυχθήσεται ἡ διακοπὴ τῶν τακτικῶν συνεδριῶν ἐπὶ τῷ θέρει.

Ἑταιρεία τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν.

Ἀπὸ τῆς 18 παρελθόντος ἀπριλίου συνεκρότησεν ἑπτὰ συνεδριάσεις ἡ Ἑταιρεία, παρόντων ἰκανῶν μελῶν, ἀρχιερέων, κληρικῶν, καί, κατὰ τὰς τελευταίας δύο, τῶν ῥώσων καθηγητῶν Νικολάου Κρασνοσέλτσεφ καὶ Ἀλεξίου Δημητρεΐσκυ, τοῦ μὲν ἐν τῇ πανεπιστημίου τῆς Ὀδησσοῦ, τοῦ δὲ ἐν τῇ Πνευματικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Κιέβου διδασκόντων Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ εἰδικῶς τὴν Λειτουργικὴν. Τρεῖς συνεδρίαί καταναλώθησαν εἰς τὸ χρήσιμον τῆς συστάσεως καὶ τὸν προσωπικὸν καταταρτισμὸν δύο νέων τμημάτων, τοῦ Τοπογραφικοῦ καὶ τοῦ τῶν Ἐπισκοπικῶν καταλόγων ὀνομασθῆσαν δὲ μέλη τοῦ μὲν πρώτου οἱ ἑταῖροι Χρ. Γ. Πανταζίδης (πρόεδρος), Η. Χ. Ραπτόπουλος (γραμματεὺς), Π. Γ. Παπακωνσταντίνου, Ἐλ. Ταπεινός, Γρ. Ἐγγονόπουλος Γρ. Κακάδας, Β. Α. Μυστακίδης, Σ. Βραχάμης (διὰ τὴν ἱστορικὴν ἐξέτασιν τοῦ κλίματος) καὶ Δ. Καλέμης, ὧν ἕκαστος ἔχει ἐκδοθεμένην τοπογραφικὴν τινα διατριβήν, τινὲς δὲ καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρας τοῦ τμήματος τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων ὀνομασθῆσαν μέλη οἱ κκ. Ἐλ. Ταπεινός (πρόεδρος), Dr A. Mordmann, Γρηγ. ἱεροδ. Κωνσταντινίδης, A. Leval, Ν. Β. Χρυσανθίδης, Γ. Π. Βεγλερῆς, Ἡλ. Ἀλεξανδριδης, Γρ. Κακάδας, Β. Α. Μυστακίδης καὶ Μ. Ι. Γεδεών. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 6 ἰουνίου, γενομένων τῶν ἀρχαιεσιδῶν τοῦ ΚΑ' ἔτους, ἐξελέγησαν, πρόεδρος ὁ κ. Γεώργιος Π. Βεγλερῆς, γενικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Β. Α. Μυστακίδης, ταμίας ὁ κ. Μάρκος Βασιλείου καὶ βιβλιοφύλαξ ὁ κ. Π. Γ. Παλακωνσταντίνου· ἐν δὲ τῇ τῆς 13 οἱ πρόεδροι (καὶ γραμματεῖς) τῶν τμημάτων, Ἀρχαιολογικοῦ Ἡλ. Ἀλεξανδριδης (καὶ Ε. Σαραφόπουλος) καὶ Ἱστορικοῦ Ἀλ. Τουργούτης (Ν. Μ. Μαρούλλης). Πλὴν δὲ δύο εἰδιτηριῶν λόγων τῶν κκ. Δ. Γ. Μοστράτου διδάκτορος καὶ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας καὶ Χρ. Γ. Πανταζίδου, σχολάρχου Ταταούλων, νέων μελῶν τοῦ ἱστορικοῦ τμήματος, ἀνεκοινώθησαν τέσσαρες μὲν γνωμοδοτήσεις τῶν ἑταίρων Ἀνόμιου τοῦ δεδασμ. μητροπολίτου Ἀρμενίας, Emmanuel Aunray ἱερέως ἐν Rouen, Μ. Ι. Γεδεών καὶ Ἡλ. Ἀλεξανδριδου ἐπὶ τοῦ θέματος «Τί σημαίνει ἱστορικῶς καὶ κανονικῶς ὁ τίτλος «πρόεδρος» καὶ ὁ «τόπον ἐπέχοντος» προσγραφόμενοι ἐνίοτε εἰς ἀρχιερατικὰς ὑπογραφάς»,¹ μία ἔκθεσις μουσικῆς τινοῦ ἐπιτροπείας, καὶ τινες ἱστορικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ πληροφορίαί.

Τῶν ἀνακοινώσεων τούτων ὁμολογουμένως σπουδαία ἦν ἡ «περὶ Δαμιανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως», ἣν ἐπέστειλεν ἐξ Ἁγίου Ὁρους ὁ ἑταῖρος Ἀλέξανδρος Εὐμορφόπουλος Λαυριώτης, οὗ τὴν φιλοσοφίαν πολλὰκις ἐπήνεσεν ἡ Ἑταιρεία τοῦ Δαμιανοῦ τούτου προσήχθη καὶ τι ἔγγραφον, ἐν ἀντιγράφῳ καὶ διηγεωτέρῳ σωζόμενον, ὡς καὶ νεώτερόν τι διγίλλινον τοῦ πατριάρχου Τιμοθέου Β', κυροῦντος τὸ προηγουμένον. Ὡς συμπέρασμα τῶν ἐπὶ τούτου συζητήσεων ἦν ἡ ζήτησις πληροφοριῶν τινῶν ἀναγκαιοτάτων, ὧν ἄνευ τὸ πρόσωπον τοῦ Δαμιανοῦ κινδυνεύει νὰ θεωρηθῇ μυθικόν· διότι ἀναφέρει μὲν

ὁ κ. Μ. Ι. Γεδεών ἐν τοῖς «Πατριαρχικοῖς πίναξι» Δαμιανόν, ἀλλὰ μὴ πεισθεὶς ὅτι πρὸ τοῦ 970 καὶ κυρίως μεταξὺ 950-970 ἦν δυνατὴ ἡ ὑπαρξις τοῦ πατριάρχου τούτου, τῶν τότε χρονολογῶν ἀκριβῶς χρονολογούντων, ἐνόμισεν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας, σφητερισθέντα πατριαρχικὸν τίτλον, ὃν ἀφῆρσεν ἀπ' αὐτοῦ ὁ Τζιμισκῆς. Ἐτέρα ἀνακοίνωσις τοῦ αὐτοῦ λογιῶν μοναχοῦ περὶ τῆς μονῆς Ἁγίας Τριάδος Περδικάκη, πολλὴν ἤγειρε συζήτησιν, καθόσον αἱ ἐν τῇ ἐγγράφῳ (ἀπὸ τοῦ 1240) φερόμεναι τοποθεσίαι Σαρωμᾶ, Ζωμμάτων, Ἑβραῖδος, καὶ τὰ «παντοκράτορινά δίκαια» εἰσὶν ἡμῖν ἄγνωστα τέως, ὡς τοποθεσίαι Κωνσταντινουπόλεως, εἰ καὶ ὁ κ. Ἀλεξανδριδης ἐνόμισεν ὅτι ἡ λέξις Σαρωμᾶ πιθανῶς παρεθάρη εἰς Σαρμασίκι, ὃ δὲ κ. Γεδεών ὑπέμνησεν ὅτι κτήματά τινα Περδικάκη ἔκειντο (τῷ 1400) περὶ τὴν Πύλιν Πολυανδρίου (Ἐδινγέ-καπι). Τέσσαρας βυζαντινὰς ἐπιγραφὰς ἐκ Μακροχωρίου, τέως ἀνεκδότους, ἀνεκοινώσεν ἐπανελημμένως ὁ κ. Μ. Γεδεών, ὑποβαλὼν καὶ σχεδιογράφημα τοῦ βυζαντινοῦ πύργου τοῦ χωρίου τούτου, χαραχθὲν ὑπὸ τοῦ δοκίμου ἀρχιτέκτονος κ. Πατρόκλου Κάμπανάκη, ὅστις θέλει προσάγειε προσδεχῶς καὶ τὸν ἀπαιτούμενον χάρτην, ὅπως δειχθῆ ποῦ ἔκειτο ὁ πύργος, τὸ κοιμητήριον, ἢ ἀνευρεθῆσα δεξαμενὴ τοῦ χωρίου κλπ.

Ἐκ τῶν ἱστορικῶν διατριβῶν ἀξία σημαίνουσα ἐστὶν ἡ τοῦ κ. Πανταζίδου «Τὰ παρ' Ἑλλήσι παιδαγωγικά κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα», λαμπρὰ δὲ κ. ἡ μελέτη τοῦ κ. Μάρκου Βασιλείου «περὶ τῆς ἀλλοιώσεως, ἣν ὑπέστη ἡ μουσικὴ γραφὴ τῶν βυζαντινῶν, ἀπὸ τοῦ Ι' αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν». Ὁ κ. Μ. Βασιλείου, γνώστης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν καὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς καὶ κάτοχος ξένων γλωσσῶν ἀπὸ πολλοῦ ἐπεδόθη εἰς ἱστορικὰς ἐπὶ τῆς μουσικῆς μελέτας, τὰ δὲ συμπέρασμα αὐτοῦ φαίνονται πείθοντα.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑ. — Ἡ περὶ τῆς πρὸ τοῦ κατακλιτισμοῦ συγκοινωνίας τῶν δύο πόλεων διὰ τῆς Ἀτλαντίδος πραγματεία τοῦ κ. Π. Καμπανάκη. — ΧΡΟΝΙΚΑ. — Τὰ ἀποκαλιπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Fr. Arago. — Νεῖα ἐρευνᾶν τοῦ κ. Moisan. — Ὁ γεωλογικὸς χάρτης τῆς Σερβίας. — Ἀνακάλυψις περὶ λ. ορεῶν ἀθροιστικῶν οὐκ ἐπιπέδων.

Ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεολόγου ἐδημοσιεύθη ἐν πέντε τεύχεσι (ἀριθμ. 29-33) πραγματεία τοῦ γνωστοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ καλοῦ ἡμῶν φίλου κ. Π. Καμπανάκη, ἐν ἣ οὔτος πραγματεύεται τὸ ζήτημα τῆς πρὸ τοῦ κατακλιτισμοῦ συγκοινωνίας τῶν δύο κόσμων διὰ τῆς Ἀτλαντίδος, ἣν ὁ κ. Καμπανάκης λέγει ὅτι ἔγραψε διὰ τὸ ἐν Ἰσπανίᾳ συνελθόν κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος συνέδριον τῶν Ἀμερικανολόγων.

Μετ' ἐπιστασίας διεξεληθόντες τὴν μελέτην ταύτην, ἐθαυμάσαμεν ὁμολογουμένως τὴν εὐρεσίαν τοῦ κ. Καμπανάκη, δι' ἧς οὔτος κατέρωθεν ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ νὰ συνδυάσῃ τὰς ὑπὸ πυκνοῦ μυθικοῦ πέ-

1) Ταῦτα ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 28 καὶ ἡμερ. 2 καίτου τεύχει τῆς «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως».

πλου κεκαλυμμένας και παρ' αυτοις τοις αρχαιοις παραδοσει περι τῆς Ἀτλαντιδος¹ μετα τῆς θεσεωσ τῆς Γῆσ εν τῷ διαστηματι, τῆσ ἀπο τοῦ Ἡλίου ἀποστασεωσ αὐτῆσ και τῆσ εν ταῖσ πολυκαισ χωραισ παρουσιασ τῶν ἀδιαλείπτων πάγων και τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἡ εὑρεσισ αὐτῆσ τοῦ κ. Κ. παρέσθυεν αὐτόν, ὡσ μὴ ὤφειλε, και εις τολμηροτάτασ — κατὰ τὴν ἰδιαν αὐτοῦ ὁμολογίαν — ὑποθέσεισ περι πτώσεωσ τῆσ γῆσ, παγῶνων και κατακλυσμοῦ, ἄσ λέγει μὲν ὅτι ἐστήριξεν ἐπὶ τινος ἀστρονομικῆσ ὑποθέσεωσ τῶν νεωτέρων χρόνων και ἐπὶ φυσικῶν και μηχανικῶν νόμων, πράγματι ὅμωσ ἐμῶρῶσεν αὐτάσ σπουδαίωσ ἐπηρεασθεῖσ ἐκ τῶν περι Φαέθοντοσ και Τιτανομαχίασ και Τυφωνομαχίασ μυθολογουμένων, ὡσ εν ὀλίγοισ κατωτέρω δειχθῆσεται.

Και τῷ ὄντι, ἡ βάσισ τοῦ ὄλου ἔργου τοῦ κ. Καμπανάκη, ἡ ὑπόθεσισ διηλονότι καθ' ἣν οἱ τηλεσκοπικοὶ πλανῆται ἐσχημάτιζον ἓνα και μόνον πλανῆτην, ὅστισ διὰ τῆσ θραύσεωσ αὐτοῦ παρήγαγε τοὺσ ἀστεροειδεῖσ, ἀφ' ἑνὸσ μὲν δὲν ἀνήκει εις τὰσ κοσμογονικὰσ ὑποθέσεισ τῶν τελευταίων χρόνων, οὐδὲ ἀναφέρεται καν ὡσ εν ἐνεργείᾳ ἀστρονομικῆ ὑπόθεσισ εν τοῖσ νεωτέροισ ἀστρονομικοῖσ ἔργοισ², ἀφ' ἑτέρου δὲ και διατυπωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀστρονόμου Olbers (ἄλλωσ ἢ ὡσ ἀναφέρεται εν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆσ προκειμένησ πραγματείασ τοῦ κ. Καμπανάκη) ἐπολεμήθη, και σήμερον θεωρεῖται ὡσ μὴ ἔχουσα λόγον ὑπάρξεωσ. ἀφ' οὗ, ὡσ κατωτέρω δειχθῆσεται, τὰ γεγονότα ἀντίκεινται εις ταύτην.

Ἐπειδὴ δὲ ἔνεκα τῆσ στενότητοσ τοῦ ἡμετέρου χώρου ἀδύνατον ἡμῖν εἶνε νὰ προδῶμεν εις λεπτομερῆ ἀναίρεσιν ἀπάντων τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Κ. ἐκ παραδρομῆσ βεβαίωσ εν τῇ εν λόγω πραγματεία αὐτοῦ ἀναγραφέντων, και ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου ἡ ὄλη εν τῇ

1) Οὐδὲν περι Ἀτλαντιδοσ ἀναφέρεται εν τῷ περι Γεωγραφικῶν και Κοσμογραφικῶν γνώσειων τῶν ἀρχαίων πραγματευμένω ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀστρονομία ἄρθρω τοῦ κ. Martin, οὐδὲ ἰδίᾳ περι Ἀτλαντιδοσ γίνεται λόγωσ εν τῷ ἄλλωσ πληρεστάτῳ λεξικῷ τῶν «Ἑλληνικῶν και Ρωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων» (Dictionnaire des Antiquités Grecques et Romaines). Ἐν δὲ τῷ ὑπὸ τοῦ κ. Louis Grégoire ἐκδοθέντι «Ἑγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ τῆσ Ἱστορίασ, Βιογραφίασ, Μυθολογίασ και Γεωγραφίασ» (Dict. Encycl. d'Hist., de Biogr., de Mythol. et de Géogr.) εν τῇ λέξει Ἀτλαντίσ (Atlantide) ἀναγράφονται ἐπὶ λέξει τάδε:

«Ὁ Ὀμηροσ εν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, ὁ Ἡσίοδοσ, ὁ Εὐριπίδοσ, ὁ Σόλων, ὁ Πλάτων εν τῷ Τιμαίῳ και εν τῷ Κριτίῳ, κτλ., ὁμιλοῦσι περι τινος μεγάλης νήσου κειμένησ εν τῷ Ὀκεανῷ, ἀπέναντι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἣτισ εν διαστήματι μὲνσ νυκτὸσ ἐξηφανίσθη ὑπὸ τὰ κύματα. Πολλοὶ τῶν νεωτέρων, παραδεξάμενοι τὴν συγκεχυμένην ταύτην παράδοσιν ἢ μᾶλλον τὴν ποιητικὸν τοῦτον μῦθον, ἐδημιούργησαν παντοσεῖτεῖσ ὑποθέσεισ περι τῆσ Ἀτλαντιδοσ ταύτησ και τῶν κατοίκων αὐτῆσ, τῶν Ἀτλαντῶν. Πιθανῶσ οἱ μῦθοι οὗτοι οὐδεμίαν ἄλλην ἔχουσι ἀρχὴν ἢ τὴν λίαν ἀτελεῖ γνώσιν τῶν νήσων τῶν Μακάρων (Canaries et Madère?)».

Ἐν δὲ Α. Chassang εν τῷ Ἑλληνογαλλικῷ αὐτοῦ Λεξικῷ, ἀποκαλεῖ τὴν Ἀτλαντίδα: terre fabuleuse.

2) Ἐν ἄλλοισ βλέπε Cours d'Astronomie de l'École Polytechnique και Sur l'origine du Monde, ὑπὸ Η. Fay membre de l'Institut et du Bureau des Longitudes, professeur à l'École Polytechnique, κτλ.

πραγματεία ταῦτη ὑπόθεσισ περιστρέφεται εις δύο κύρια σημεῖα, τὸ ἀστρονομικὸν και μηχανικὸν, τῆσ ῥήξεωσ διηλονότι τοῦ μεταξὺ Ἀρεωσ και Δίοσ ὑποθετικοῦ πλανῆτου, και τὸ ἀναφερόμενον εις τὴν ἐρμηνείαν τῶν παγῶνων και τοῦ κατακλυσμοῦ, νομιζομεν ἀρκοῦσαν τὴν ἀναίρεσιν τῶν δύο τούτων κυρίων θέσεων τοῦ προκειμένου ζητήματοσ.

Προβαίνομεν δὲ εις τοῦτο και ἐκ καθήκοντοσ, ὅπερ ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἐκ τῆσ εν τῇ συντάξει τῆσ Ἐβδ ο μ α δ ι α ι α σ Ἐπιθεωρήσεωσ θεσεωσ ἡμῶν, και ἐξ ἀγάπησ πρὸσ τε τὸν φίλον κ. Καμπανάκην και πρὸσ τὴν επιστήμην, ἥσ τὸ ὄνομα τοσάκισ εν τῇ εν λόγω πραγματεία αὐτοῦ ἀναφέρεται. Και ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, τὴν ἀστρονομικὴν διηλονότι ὑπόθεσιν, ἐξετάζομεν αὐτὸ ἀπὸ ἰστορικῆσ και οὐσιαστικῆσ ἀπόψεωσ, στήριζόμενοι ἐπὶ τῆσ περι μικρῶν πλανητῶν μελέτησ (La Question des Petites planètes), ἣν ἐδημοσίευσεν εν παραρτήματι τοῦ ἐπισόφισ ἐκδιδόμενου ὑπὸ τοῦ Γραφείου τῶν Μνηκῶν τοῦ ἔτουσ 1891. ὁ ἀπὸ τοῦ παρελθόντοσ ἔτουσ Διευθυντήσ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων κ. F. Tisserand.

Ὁ Kepler εὔρε διακοπὴν συνεχείασ εν ταῖσ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου μέσαισ ἀποστάσει τῶν πλανητῶν τὴν συνεχείαν ταύτην ἀποκατέστησε τολμηρῶσ εἰπὼν: Παρεντίθημι νέον πλανῆτην μεταξὺ Ἀρεωσ και Δίοσ, (Intra Martem et Jovem novum interposui planetam). Ἡ τῷ 1772 δημοσίευσισ τοῦ ἐμπειρικοῦ νόμου τοῦ Bode, ἐπεβεβαίωσε τὰσ ἰδέασ τοῦ Kepler, ὁρίσασα ἐπὶ πλέον ὡσ μέσθιν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀπόστασιν τοῦ ὑποθετικοῦ πλανῆτου τὸν ἀριθμὸν 2, 81. Ἡ ὑπόθεσισ αὐτῆ νεάν ἐλαβεν ἐνίσχυσιν ἐκ τῆσ ὑπὸ τοῦ W. Herschel τῷ 1781 ἀνακαλύψεωσ τοῦ Οὐρανοῦ, ἀποδειχθέντοσ διὰ τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Lexell και τοῦ Laplace ὅτι τῷ ὄντι ἡ ἀπόστασισ τοῦ Οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἠδύνατο ἢ προτέρων μετα μεγάλης ἀκρίβειασ νὰ ὑπολογισθῆ διὰ τοῦ νόμου τοῦ Bode. Οὕτω εν τινι εν Γόθα συγκληθέντι τῷ 1796 συνεδρίῳ, οἱ ἀστρονόμοι Lalande και de Zach προέτειναν τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ἀγνώστου πλανῆτου, και μάλιστα τὴν διανομὴν τῆσ ἐργασίασ μεταξὺ 24 ἀστρονόμων, ὧν ἕκαστοσ νὰ ἐξερηνύσῃ ἐπὶ μίαν ὥραν τὸν ζωδιακόν.

Ὁ Piazzi ἀνεκάλυψεν εν Πανόρμῳ τῆσ Σικελίασ, τὴν Ἰν ἰανουαρίῳ τοῦ αὐτοῦ ἔτουσ τοῦ ἡμετέρου

1) Ἰδοὺ ὁ πίναξ τῶν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀποστάσεων τῶν πλανητῶν κατὰ προσέγγισιν μονάδοσ, ἐξαγόμενοσ κατὰ τὸν ἐμπειρικὸν νόμον ἢ μᾶλλον κανὼνα τοῦ ἀστρονόμου Bode. Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ λαμβάνεται ὡσ μονὰσ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀπόστασισ τῆσ ἡμετέρας Γῆσ.

Ἑρμῆσ	Ἀφροδίτη	Γῆ	Ἄρης	Μικροὶ πλανῆται κατὰ μέσθιν ὄρον.	Ζεὺσ	Κρόνοσ	Οὐρανὸσ	Ποσειδῶν
0,4	0,7	1	1,6	2,8	5,2	10	19,6	30

* ΣΗΜ. Οἱ διὰ τοῦ ἀστερισκοῦ, σημειούμενοι πλανῆται ἀνεκαλύφθησαν μετα τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου τοῦ Bode.

αἰῶνος (1801), ἄστρον, ὅπερ ἐξέλαβε κατ' ἀρχὰς ὡς μικρὸν κομήτην καὶ ὅπερ πολλακίς παρετήρησε μέχρι τῆς 11 Φεβρουαρίου, ὅποτε ἀσθενήσας βαρέως ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπη τὰς παρατηρήσεις του. Πρῶτος ὁ Bode ἀνεγνώρισεν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄστρον ἀδύνατον νὰ εἶνε κομήτης, ἐσκέφθη δὲ ὅτι ὁ Ριατζί συνήντησεν ἐν τῇ Δήμητρον τὸν ὑποθετικὸν τοῦ Kepler πλανήτην. Μετὰ τὴν ἀνάρωσιν αὐτοῦ ὁ Ριατζί ἠγνώνει πλέον τὴν θέσιν τῆς Δήμητρος. Γνωστὸν ἦτο μόνον ὅτι ἔδει ν' ἀναζητησῶσιν αὐτὴν κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ἔξοδον αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅταν ἀνέλαβε τὴν ἔρευναν εἰς τῶν μεγαλειτέρων γεωμετρῶν τοῦ αἰῶνος, ὁ Gauss, τότε μόλις 24ετής, οὐδεμίαν τέως ἀναλαβῶν ἀστρονομικῆν ἔρευναν ἀλλ' ἰδίᾳ ἐνασχοληθεὶς εἰς τὴν ἀνωτέραν Ἀριθμητικὴν, ὅστις, ἐν διαστήματι μικροτέρῳ τοῦ μινός, ἐπενόησε θαυμασίαν μέθοδον, δι' ἧς ὄρισε τὰ στοιχεῖα τῆς ἐλλειπτικῆς τροχιάς τῆς Δήμητρος, ἔτι δὲ καὶ πίνακα αὐτῶν (éphéméride) διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ Olbers ἠδυνήθη νὰ ἐπανεύρη ταύτην τὴν 1ην ἰανουαρίου 1802. Τῆς μέσης ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀποστάσεως τῆς Δήμητρος ἀνερχομένης εἰς 2,77, ἔπεται, ὅτι αὕτη ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς εἰς τὸν νόμον τοῦ Bode, πληροῦται δὲ οὕτω τὸ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν πλανητῶν κενόν, διὰ πλανήτου ὅμως μετριοτάτου κατὰ τὸ μέγεθος, ἀφοῦ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ W. Herschel γενομένας μετρήσεις ἡ διάμετρος αὐτοῦ ἐξισοῦται μόνον πρὸς 250 χμ.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Olbers τὴν 28 μαρτίου 1802 ἀνακάλυψιν δευτέρου πλανήτου, τῆς Παλλάδος, περιφερομένου περὶ τὸν Ἡλιον εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἡ Δημήτηρ μέσθιν ἀπόστασιν, τὸ ζήτημα παρουσιάζεται ὑπὸ νέαν ὄψιν. Οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Gauss δεικνύουσιν ὅτι ἡ Δημήτηρ καὶ ἡ Παλλάξ δύνανται διὰ τοῦ χρόνου νὰ προσεγγίσωσιν ἐπαισθητῶς εἰς σημεῖα κείμενα ἐπὶ τῆς εὐθείας AB τῆς τομῆς τῶν ἐπιπέδων τῶν τροχιῶν αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ὁ Olbers ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ δύο ταῦτα μικρὰ σώματα δυνατόν νὰ εἶνε συντρίμματα μεγαλειτέρου πλανήτου ἐκραγέντος συνεπειᾷ ἐσωτερικῆς τινος διαταράξεως. Ἐὰν τὰ πράγματα οὕτως εἶχον, τότε ἔδει νὰ εὐρίσκονται πιθανῶς καὶ ἕτερα συντρίμματα τοῦ πλανήτου τούτου, συντρίμματα ὧν αἱ τροχιαί νὰ διέρχωνται πᾶσαι διὰ τῶν εὐθείας AB, οὕτως ὥστε ἐπισκοποῦντες τὰ δύο σημεῖα A καὶ B, καθ' ἃ ἡ εὐθεῖα αὕτη συναντᾷ τὴν σφαῖραν τοῦ οὐρανοῦ, θὰ εἶχον τὴν πιθανότητα νὰ ἴδωσιν διερχόμενα δι' αὐτῶν καὶ πάλιν τὰ τμήματα τοῦ ἀρχικοῦ πλανήτου. Αὕτη εἶνε ἡ περιπύστος ὑπόθεσις τοῦ Olbers, συνεπειᾷ τῆς ὁποίας ὁ μὲν Harding ἀνεκάλυψε παρὰ τὸ σημεῖον A τῷ 1804 τὴν Ἡραν, αὐτὸς δὲ οὕτως ὁ Olbers τῷ 1807 τὴν Ἔστραν, παρὰ τὸ σημεῖον B.

Αἱ ἔρευναι, ἃς μεταγενεστέρως ἐξηκολούθησεν ὁ Olbers, εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα κατέληξαν, μόλις δὲ τῷ 1815 προστεθῆναι εἰς τὰ τέσσαρα προηγουμένα πέμπτον σῶμα, μικρότερον τῶν τεσσάρων πρώτων, ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τοῦ Encke, ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης αἱ ἀνακαλύψεις γίνονται συχναὶ καὶ σχεδὸν κανονικαί. Τὸ μέγεθος μόνον τῶν νέων τούτων ἀστρον βαίνει ἐλαττούμενον ἐπὶ μᾶλλον, ἐνῶ δὲ τὰ τέσσαρα

πρῶτα εἶχον ἀστρικά μέγεθρα περιεχόμενα μεταξὺ τοῦ 8ου καὶ τοῦ 9ου μεγέθους, τὰ ὑπὸ τοῦ Encke ἀνακαλυφθέντα δύο¹ εἶνε μόλις τοῦ 9ου μεγέθους, τὰ δὲ σήμερον ἀνακαλυπτόμενα δὲν ὑπερβαίνουσι συνήθως τὸ 13ον μέγεθος.

Μετὰ τὴν σύντομον ἱστορικὴν ταύτην εἰσαγωγὴν ἐλθωμεν εἰς τὴν ἐπίσης σύντομον ἐξέτασιν τοῦ συνόλου τῶν τροχιῶν τῶν μικρῶν πλανητῶν, καὶ ἀναζητήσωμεν ἀπλᾶς τινὰς μεταξὺ τῶν τροχιῶν τούτων σχέσεις, ἵνα διὰ τούτων διαφωτισθῶμεν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἀρχὴν τῶν μικρῶν τούτων σωμάτων.

Καὶ πρῶτον εἶνε ἄρα γε δυνατόν νὰ ὑποστηρηθῆ ἡ ὑπόθεσις τοῦ Olbers; Ἡ ἀπόκρισις εἶνε δυστυχῶς ἀποφατικὴ. Τῷ ὄντι, ὁ κ. Newcomb ἐπεδόθη εἰς ἐνδιαφέρουσαν μελέτην τῶν τροχιῶν τῶν 40 πρώτων ἀστεροειδῶν, παρετήρησε δὲ ἀμέσως ὅτι, ὡς αὐταὶ σήμερον ἔχουσιν, οὐδόλως διέρχοντα διὰ τῆς αὐτῆς εὐθείας. Ἄλλ' εἶνε δυνατόν νὰ ὑποτεθῆ, ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον, ὅτι ἡ γεωμετρικὴ αὕτη συνθήκη ἐξεπληροῦτο κατὰ τινὰ ἐποχὴν, ὅτι δὲ ἔκτοτε ἐτροποποιήθη ἕνεκα ἀνωμαλιῶν περὶ τὴν κίνησιν, ἀνωμαλιῶν προκληθεισῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων πλανητῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου. Ὁ ὑπολογισμὸς ἐξήνεγκε τὴν ἑαυτοῦ γνώμην: ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συνθῆκη οὐδέποτε ἐξεπληρώθη, ἡ δὲ ὑπόθεσις τοῦ Olbers δέον νὰ ἐγκαταλειφθῆ.²

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀστρονομικοῦ μέρους τῆς πρώτης θέσεως, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ὄλη πραγματεία τοῦ κ. Καμπανάκη, θέσεως, ἥτις οὐδόλως εὐνοῦς εἶνε τῇ ἀστρονομικῇ ὑποθέσει, ἥτις ἐκρησίσμευσεν αὐτῷ ὡς βάσις, μεταβαίνομεν εἰς ἐξέτασιν τοῦ μηχανικοῦ αὐτῆς μέρους, τῆς ἀποτόμου διελονότι μεταβολῆς τῆς ἐγκλίσεως καὶ τῆς ἐκκεντρότητος τῆς τροχιάς τῆς Γῆς—διότι τοῦτο νομίζομεν ὅτι ἔννοεῖ ὁ κ. Κ. διὰ τῶν περὶ γενικῆς ἀταξίας τῆς παγκοσμίου κινήσεως, περὶ χαλαρώσεως καὶ μεταβολῆς τῆς γενικῆς τοῦ πλανητικοῦ συστήματος ἰσορροπίας, περὶ ἀντιρροπῶν ἔλξεων ἡλίου καὶ πλανητῶν, περὶ ἀπωλείας ἰσορροπίας τῆς γῆς καὶ ἔλξεως ἢ μᾶλλον πτώσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἡλίου, περὶ παραβολικῆς τροχιάς στιγμιαίως διαγραφείσης, περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς γενικῆς ἰσορροπίας καὶ περὶ τῆς περὶ τὸ ἀχανεῖς διάστημα τοῦ οὐρανοῦ διαγραφῆς ἐλλειψοειδοῦς τροχιάς περὶ τὸν ἥλιον, τροχιάς οὐσῆς κατὰ πολὺ μικροτέρας τῆς προηγουμένης, καὶ λοιπῶν, ἅτινα μετὰ προφανοῦς ἐκπλήξεως ἀναγινώσκει τις ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τῆς πραγματείας ταύτης³— ἐξ ἧς ὁ κ. Καμπανάκης ἐξήγαγε συμπεράσματα «πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ἀλύτων μέχρι σήμερον ζητημάτων τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ», συμπεράσματα «βασιζόμενα ἐπὶ τε φυσικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, καὶ ἐπὶ πλείστων χωρίων, ἀλληγοριῶν καὶ παραδόσεων τῶν ἀρχαίων λαῶν». Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε λελυμένον, καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐξήνεγκε πρὸ πολλοῦ τὴν γνώμην αὐτῆς, καὶ ἡ γνώμη αὕτη τῆς ἐπιστήμης

1) Τὸ δεύτερον εἶνε ἡ τὴν 8ην δεκεμβρίου 1815 ἀνακαλυφθεῖσα Ἄστρεα.

2) Ἀπόθι ἐν σελ. Β. 6.

3) Βλέπε ἀριθμ. 29, ἐν σελ. 568 καὶ 569.

εὑρίσκειται δυστυχῶς ἐν πλήρει διαστάσει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. K. διατυπωθεῖσαν. Ἰδοὺ τί περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀποφαίνεται αὐτὴ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ τούτου τοῦ κ. Tisserand.

Φυσικὸν ἦτο νὰ ἐξετασθῆ ἂν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γεινῆ παραδεκτὸν ὅτι κατ' ἀρχὰς ἅπαντες οἱ ἀστεροειδεῖς ἐρρίφθησαν εἰς τροχιάς ὀλίγον ἐκκέντρως καὶ ὀλίγον κεκλιμένας ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκλειπτικῆς ὅτι δὲ κατόπιν αἱ ἐκκεντρότητες καὶ αἱ ἐγκλίσεις αὐταὶ ἠδυνήθησαν ν' αὐξηθῶσι σημαντικῶς, ἔνεκα τῶν διαταράξεων τῆς κινήσεως. Τὰ ἔργα τῶν Lagrange καὶ Laplace ἀπέδειξαν πειστικῶς ὅτι αἱ ἐκκεντρότητες καὶ αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀρχαίων πλανητῶν δὲν μεταβάλλονται ἢ ἐν τὸς ἰκανῶς περιωρισμένων ὁρίων ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν ἐλξεων. (Αὐτόθι ἐν δελ. B. 9, § 4).

Οὕτω καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς πρὸς ἔρμηνειαν τῶν παγώνων καὶ τῆς συνεπειᾶ τοῦ κατακλύσμου καταβυθίσεως τῆς μυθικῆς Ἀτλαντίδος ὑποθέσεως τοῦ κ. Καμπανάκη καταρθεῖ σύσσωμον, ἀλλαχοῦ δὲ δέον ν' ἀναζητηθῶσιν οἱ λόγοι τῶν φαινομένων τούτων. Τὸ ζήτημα τοῦτο, ζήτημα συναφές πρὸς τὸ ἡμέτερον περὶ πολικῶν ἐκδρομῶν ἐν ταῖς στήλαις ταύταις ἀναγραφόμενον, ἀποτελοῦν δὲ οἰοῦναι τὸν ἐπιλογὸν τῆς πραγματείας ἐκείνης, ἀναγκαζόμεθα, καίπερ πρωθυστέρως, νὰ πραγματευθῶμεν σήμερον, διότι ἐκ τῆς πραγματείας ταύτης τοῦ κ. K. ἐπείθηνμεν ὅτι οὗτος οὐδόλως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς μέχρι τοῦδε διατυπωθείσας θεωρίας πρὸς ἔρμηνειαν τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς παρουσίας τῶν παγώνων, καθ' ὅσον ἄλλως δὲν θὰ προέβαινε, πρὸς ἔρμηνειαν αὐτῶν καὶ τοῦ κατακλύσμου, νὰ διατυπώσῃ ὑπόθεσιν ἐπ' οὐδενὸς ἀτυχῶς ἐπιστημονικοῦ γεγονότος στηριζομένην.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, μικρῶς τινοσ ἀναπτύξεως δεόμενον, ἀδύνατον εἶνε νὰ περιληφθῆ ἐν τῷ στενῷ χώρῳ τῆς παρουσίας Ἐπιστημονικῆς ἡμῶν Ἐπιθεωρήσεως, διὰ τοῦτο δέ, καίπερ ἄκοντες, ἀναγκαζόμεθα ν' ἀναβάλωμεν αὐτὸ διὰ τὴν προσεχῆ ἡμῶν Ἐπιθεώρησιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Τὴν Κυριακὴν, 11 ἰουνίου 1893 (ν. ἡμ.) ἐγένοντο μετὰ πολλὰς ἀναβολὰς ἐν Παρισίαις, ἐπὶ τῆς πλατείας Saint-Jacques, ὅπισθεν τοῦ Ἀστεροσκοπείου, τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ὑπὸ τοῦ γλύπτου Oliva καλλιτεργνηθέντος, δι' ἔθνηκῆς δὲ ἐν Παρισίαις ἐγγραφῆς ἀνεγερθέντος ἀνδριάντος τοῦ François Arago, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως κ. Poincaré.

Τὸ βῆθρον, ἐφ' ᾧ στηρίζεται τὸ ἄρειχάλκινον ἄγαλμα τοῦ ἐξόχου σοφοῦ, φέρει ἐπιγεγραμμένας τὰς ἀπλᾶς ταύτας λέξεις :

FR. ARAGO

1786—1853

SOUCTION NATIONALE.

Πολλοὶ ἐξεφωνήθησαν λόγοι μετὰ τούτων διακρίνονται ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως οἱ τῶν κ. Tisserand, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, καὶ Cornu, ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ γραφείου τῶν Μηχῶν. Τοῦ

λόγου τούτου, οὗς μετὰ λύπης ἀναγκαζόμεθα νὰ μὴ φιλοξενήσωμεν ἐν ταῖς στήλαις ταύταις ἐλλείψει χώρου, εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 24 φύλλῳ τῆς 5)17 ἰουνίου τῆς Revue Scientifique.

Ἐν προηγουμένη σειρᾷ ἀριθμῶν τῆς Ἐβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως ἐπραγματεύθημεν διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα τῆς παρουσίας τοῦ ἀδάμαντος ἐν τοῖς μετεωρικοῖς λίθοις, ὡς καὶ τὴν συνεπειὰ ταύτης σπουδαιοτάτην ἀνακάλυψιν τῆς τεργνητῆς παραγωγῆς τοῦ πολυτίμου τούτου ὄρυκτου ὑπὸ τοῦ κ. H. Moissan. Παρακολουθοῦντες τὰς καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐνεργουμένας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ τούτου χημικοῦ ἐρεύνας θεωροῦμεν ἀναγκαζόμενον ν' ἀναγράψωμεν σήμερον ὅτι ὁ ἀδάμαντος οὗτος σοφὸς ἐξακολουθεῖ τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παρουσίας τοῦ ἀδάμαντος ἐν τοῖς μετεωρικοῖς λίθοις ἐρεύνας αὐτοῦ. Ἐσχάτως ἐμελέτησε τρία δείγματα σιδήρου τοῦ Ovisak, ἀνακαλυφθέντος ἐν Γροιλανδίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. de Nordenskiöld, δείγματα ἀνήκοιτα εἰς τρεῖς διαφόρους τύπους, ἐπὶ σκοπῷ ἀναζητήσεως ἐν αὐτοῖς τοῦ ἀδάμαντος. Ἡ ἐρευνα αὕτη ἐθελοῦσε τὴν ἐν τῷ ἐνὶ τούτων παρουσίαν τοῦ ἀμόρφου ἀνθρακος ἐν δυσὶ τούτων ἀνεῦρε τὴν ἐξογκωμένον γραφίτην, ἐν ἐνὶ δὲ μόνῳ τὴν κοινὴν γραφίτην, ἐν οὐδενὶ δὲ τούτων ἀνεῦρε μέλανα ἢ καὶ διαφανῆ ἀδάμαντα.

Ἰδοὺ καὶ ἐν σπουδαῖον πρὸς τὰ πρόσω βῆμα γενόμενον ἐν ἐνὶ τῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀπόψεως λίαν ὑπολειπομένων κρατῶν τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Ὁ κ. J. M. Zujovic ἐπεχείρησεν ἐν Σερβίᾳ γεωλογικὰς ἐρεύνας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων διέγραψε γεωλογικὴν χάρτην τῆς χώρας ταύτης, διέταξε τὰ τε διὰ καθιζήσεως ὡς καὶ τὰ ἐκρηξιγενῆ στρώματα αὐτῆς, ὑπετύπωσε δὲ τὰς κυρίας γραμμὰς τῆς τεκτονικῆς τῶν ὀρέων τῆς ἐν λόγῳ χώρας. Τὸ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 31)12 ἰουνίου ε. ἔ. ὑποβλήθη τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων ὑπόμνημα αὐτοῦ σχετίζεται πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ μελετηθέντα διὰ καθιζήσεως στρώματα καὶ τὴν κατάταξιν αὐτῶν.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 7)19 ἰουνίου τῆς ἐν Παρισίαις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν παρουσιάσθη εἰς αὐτὴν ὑπόμνημα τῶν κ.κ. A. Martel καὶ E. Rivière περὶ τοῦ ἐν Aveyron παρὰ τὴν Millau (μεσημερινοαυτοκλιτῆ Γαλλίᾳ) ἀνακαλυφθέντος κατὰ ἰούνιον τοῦ 1892 ὑπὸ τῶν κ.κ. Bergonié καὶ Guibert ἄντρου τοῦ Boundoulaou. Ἐν τῇ μὲν τῶν τριῶν στοῶν, ὧν ἡ ὑπαρξίς ἐθελοῦσθη ὑπὸ τοῦ κ. Martel, ἀνευρέθησαν τὰ λεφάνια ἐπὶ τὰ ἀνθρωπίνων προϊστορικῶν σκελετῶν, οἵτινες μελετηθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Rivière ἐθεωρήθησαν ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀνθρώπινον τύπον τοῦ ἐν Aveyron ἄντρου τοῦ Nekroῦ ἀνθρώπου (Homme mort). Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ τῶν σκελετῶν ἀνευρεθέντων σπανιωτάτων ἀντικειμένων, οἱ κ.κ. Martel καὶ Rivière ἀναφέρουσιν εἰδὸς τι κίλιου κυλίνδρου ἐκ γαλιμμένου ὄστου ἐν ἀνθρώπινῳ μηρικῷ ὀστέῳ, ὅπερ θὰ ἐφέρετο ἀνηρημένον ἀπὸ τοῦ λαίμου, εἴτε ὡς κόσμημα, εἴτε ὡς περίαπτον, ἴσως δὲ καὶ ὡς πολεμικὸν τρόπαιον.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὰ ἐν Ἑλλάδι πράγματα ἐν τῷ αὐτῷ σχεδὸν διατελοῦσι σημείῳ. — Τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα ἐξακολουθεῖ ἐπασχολοῦν τοὺς πάντας, τῆς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως Σωτηροπούλου διομολογηθείσης συμβάσεως οὕτω ἀσκιάσεως τὴν προσδοκῆθεϊσαν ἀγαθὴν ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἐπίδρασιν, ἅτε τῶν κατόχων τῶν ἑλληνικῶν ὁμολογῶν φθουμένων μὴ κατὰ τὰ ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως κηρυττόμενα ἢ Βουλὴ συνελθοῦσα ἀκυρώσῃ αὐτὴν· ἢ τοῦ ὑπουργείου δὲ συμπλήρωσις καὶ οἱ τῶν νομαρχῶν διορισμοὶ εὐρίσκονται ἔτι ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, ὑποβληθέντων μὲν τῷ βασιλεῖ τῶν σχετικῶν διαταγμάτων, ἀλλ' οὕτω ὑπογραφέντων. — Ὅπως δὴ ποτε γενικῶς ἐλπίζεται μὲν ὅτι ἢ τῶν ξένων ὑπερβολικὴ πρὸς τὰς ἑλληνικὰς ἀξίας ἐπιφύλαξις δὲν θὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ, ἐπιδοκιμάζεται δὲ ἢ τῆς κυβερνήσεως ἐκλογὴ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα, οἷς ἀναθέτει τὴν διοίκησιν τῶν νομῶν τοῦ κράτους. — Ἐτερον γεγονός ἀφορῶν εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, εὐφρόσυνα δὲ μόνον αἰσθήματα δυνάμενον νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ παρέχον σχετικὴν τινα ἀνακούφισιν ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀπογοητεύσεως, ἀποτελεῖ ἢ συντέλεσις τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς ὀρυκτῆς τοῦ κορινθιακοῦ ἰσθμοῦ, ἔργου, ὅπερ ἐτεχειρίσθη μὲν ἢ ἀρχαίῳ, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἢ διεξαγωγὴν ἐπεφυλάσσει τῇ νεωτέρῃ Ἑλλάδι. — Τὰ ἐγκαίνια τοῦ εὐκλεοῦς τούτου ἔργου, ἐπαγγελιομένου σπουδαίας ὑπηρεσίας νὰ παράσῃ τῇ ναυσιπλοίᾳ τῆς Μεσογείου καὶ ταῖς συγκοινωνίαις τῶν βοραιοανατολικῶν αὐτῆς ἀκτῶν, γίνονται κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ ἐπιόντος μηνός, τῆς ἑορτῆς περιβαλλομένης κατὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου διεθνῆ χαρακτῆρα διὰ τῆς παρουσίας καὶ ξένων ναυτικῶν μοιρῶν, ἀγγλικῆς, γαλλικῆς κλπ.

Ἡ τε βασιλομύτωρ, ὑπομνησκούσα τῷ ἐστεμμένῳ νῆφ ὅτι κατὰ τὰς πικρὰς αὐτῇ ἡμέρας τῆς ἀνυλικιότητος αὐτοῦ οἱ φιλελεύθεροι προσνέχθησαν αὐτῇ εὐλαδέστατα πάντων, καὶ οἱ ἐν Πετροπόλει, ὑποδεικνύοντες τὰ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας τῆς χώρας δυνατὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀναξέσεως ἐπουλωθεισῶν ὡς ποτὴ ποτε πληγῶν, ἀπέτρεψαν τὴν κρατοῦσαν ἐν Σερβίᾳ μερίδα ἀπὸ τῆς πραγματώσεως τῆς περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ τέως ὑπουργείου Ἀβακούμοβιτς βουλῆς· ἀλλ' εἰς οὐδὲν αἱ παραινέσεις αὐταὶ ἤνυσαν μέχρι τοῦδε, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν δὲ ἐπικεῖται ἢ εἰς τὴν Σκουψίαν ὑποβολὴ τῆς περὶ συγκροτήσεως τῆς κοινοβουλευτικῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὰς διαγορεύσεις τοῦ συντάγματος προτάσεως. — Ἐν ταῖς σχετικαῖς εἰδήσεσι προστίθεται ὅτι τῆς προτάσεως ταύτης θὰ καταψηφίσωσιν οἱ προοδευτικοί, δέκα ὅλοι, ὡς γνωστὸν, ὄντες, ὅτι δὲ ἢ κυβερνήσις ἐν τῷ ζητήματι θὰ διαταρῆσθῃ ἀπόλυτον οὐδετερότητα, τὴν ἀπόφασιν καταλείπουσα τῇ πλειοψηφίᾳ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους· ἀλλὰ ταῦτα οὐδὰμὸς βελτιοῦσι τὴν θέσιν τῶν κατηγορουμένων, οἵτινες, οὐδὲ ἔδραν κατέχοντες ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, οὐδὲ ὑπὸ μερίδος ἐν αὐτῷ ἐκπροσωπούμενοι, ἐνὸς μόνου φιλελευθέρου βουλευτοῦ ἐκλε-

γέντος, στεροῦνται τοῦ μέσου τῆς συνηγορίας πρὸς τῆς ὀριστικῆς προσηλώσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἔδραν τοῦ ὑποδίκου. — Ἀλλὰ πάντοτε ὑπάρχει καιρὸς· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἐγκαίρως ἢ τῆς ἐπιεικειᾶς καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ φωνὴ θ' ἀντηχήσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀδιαλλάκτων νικητῶν καὶ θ' ἀποτρέψῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πλημμελοῦς ὁδοῦ, ἢν πορεύονται, ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θείου λόγιου : « Ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω », μὴδὲ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὰ προσεχῆ ἢ ἀπώτερα ἐπὶ τῆς ἡσυχίας καὶ γαληνίας ἀναπτέξεως τῆς χώρας ἐπακόλουθα τῆς πολιτικῆς αὐτῶν.

Οἱ ἐν Βουκουρεστίῳ εἰς ἐνίσχυσιν, φαίνεται, τῶν τοῦ γουμανικοῦ τύπου διαδημάτων ὑπὲρ ἐπαναλήψεως τῶν ἑλληνορουμανικῶν σχέσεων τὰς πλεονεκτικὰς αὐτῶν τάσεις ἐπεξέτειναν καὶ ἐπὶ τῆς παρουσίας τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, ἐνῶ ἐν μέσῳ δικαστηρίῳ, προκειμένου περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Εὐαγγέλου, ἐδήλωσαν ὅτι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίωσιν ἐπὶ τῆς τοῦ Κωνσταντίνου· οὕτω δὲ ἠφεισιβλήθησαν τὴν ἀπόφασιν, τὴν ἐπιδικάζουσιν τὴν παρουσίαν ταύτην εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβερνήσιν. — Ἄγνοοῦμεν κατὰ πόσον εἰς τὴν πολιτικὴν ταύτην τοὺς παρὰ τὴν Διμηπίδαν κυβερνῶντας ἐνεθάρρυναν κριθεὶς τινὲς τοῦ ἀττικοῦ τύπου, μεμψαίμενοι ἐκ τῶν ὑστέρων, ἐνῶ τότε ὁμοθυμῶς ἐπεκρότει, τὴν τραχύτητα, μεθ' ἧς ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἐπολιτεύθη ὁ κ. Δραγοῦμης· ἀγνοοῦμεν, ἂν ἐκ τῶν μομφῶν τούτων οἱ ἐν Βουκουρεστίῳ ἤλπισαν ὅτι παρὰ τῇ ἐνεστώσῃ ἑλληνικῇ κυβερνήσει θὰ τύχωσι μειζόνων καὶ εὐκολώτερων παραχωρήσεων· ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ μετὰ πεποιθήσεως πιστεύομεν, εἶναι, ὅτι οὐδέποτε θὰ εὐρεθῇ ἑλληνικὴ κυβερνήσις, ἣτις θὰ παρέλειπε τὸ καθῆκον αὐτῆς πρὸς τὴν διὰ παντὸς δυνατοῦ μέσου περιφρούρησιν τῆς ἐθνικῆς παρουσίας. — Ἐπειτα, ὡς πᾶσι γνωστὸν τυγχάνει, ἢ τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα παρουσία εἶναι κινητὴ, οὐδὲν δὲ κατ' αὐτῆς ἰσχύει οἰαδήποτε πλεονεκτικὴ αὐθαιρέσις.

Διαλλακτικώτερον, μᾶλλον δὲ δικαιώτερον ὁδὸν ἐν ταῖς πρὸς τὸν ἑλληνοῖσμον σχέσεσιν αὐτῶν φαίνονται τραπέντες οἱ ἐν Σοφίᾳ. — Ἡ διομολογηθεῖσα περὶ ἰθαγενείας σύμβασις, αἰρούσα μίαν ἐκ τῶν κυρίων ἀφορμῶν τῆς ψυχρότητος τῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν, δύναται πράγματι νὰ προσαγορευθῇ ὡς γεγονός, δυνάμενον νὰ ἐγκαινίσῃ νέαν περίοδον τῶν σχέσεων τούτων. Αἱ καταπιέσεις, ἃς τέως ὑφίσταντο ἐν Βουλγαρίᾳ οἱ Ἕλληνες, οἵτινες, ὑπηρετήσαντες εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ κατ' ἀκολουσίαν τὸ δικαίωμα τῆς ἰθαγενείας προσκτιθεσάμενοι, ἐπανήρχοντο εἴτα εἰς τὰς γενεθλίους αὐτῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ἢ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ, μάλιστα δὲ ἐν Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ, πατρίδας, οὗς δὲ αἱ βουλγαρικαὶ ἀρχαὶ ὑπέβαλλον εἰς δευτέραν ἐν Βουλγαρίᾳ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, εἶχον δημιουργήσει κατάστασιν, ἧς ἢ διόρθωσις μάτην ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπεζητήθη. — Ἐπιτευχθεῖσα νῦν, ἐπαγγέλλεται καὶ κατὰ τὰ ἄλλα αἰσιωτέραν τροπὴν τῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν, ἅτινα ἀμοιβαίον συμφέρον ἔχουσι ν' ἀποφεύγωσιν πᾶσαν ἀφορμὴν διαφωνιῶν. Ἀρκεῖ οἱ ἐν Σοφίᾳ νὰ ἐξοκολογηθῶσι πορευόμενοι τὴν αὐτὴν

δικαίαν ὁδόν. — Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ἐσωτερικῶν τῆς ἡγεμονίας πραγμάτων, ἢ τοῦ κ. Σταμπουλόφ ἀρχὴ δὲν φαίνεται ἀπολαύουσα τῆς ἀσφαλείας, ἥς ἄχρι τοῦδε ἀπέλαυε. Τῆ τῶς ἀσθενεῖ ἀντιπολιτευθεὶς νέα προστεθῆσαν οὐκ εὐκαταφρόνητα στοιχεῖα, ἀλλεπάλληλοι δὲ προκύπτουσαι αἱ τὰ ἀντιπολιτευτικὰ δόγματα προσβεβύουσαι ἐφημερίδες, δυσχερῆ ἐπαγγέλλονται τῷ πρωθυπουργῷ τοῦ πρίγκιπος Φερδινάνδου τὸν ἀγῶνα κατὰ τὰς προσδεχθεὶς βουλευτικὰς ἐκλογάς.

Τὸ ζήτημα τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων Γερμανίας καὶ Ρωσίας ἐπιπορεύθησαν ἰκανῶς τοὺς πολιτικολογούντας κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην, ἀφορμῆς κυρίως δοθείσης ἀπὸ τῆς γνωστῆς διομολογήσεως τῆς ρωσσογαλλικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἐπακολουθησάσης αὐτῆ ἀποφάσεως τῶν ἐν Πετροπόλει νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ αὐτοὶ τὸ ἐν Γαλλίᾳ κρατοῦν ἀπὸ διετίας προστατευτικὸν σύστημα διὰ τοῦ θεσπισμοῦ δύο τελωνειακῶν δασμολογιῶν, ἐνός μὲν τοῦ κατωτάτου ὅρου, ὅπερ θὰ ἰσχύῃ ἐν ταῖς τῆς Ρωσίας ἐμπορικαῖς σχέσεσι πρὸς τὰς χώρας, παρ' αἷς τὰ φυσικὰ προϊόντα ἀπολαύουσι τοῦ προνομίου τοῦ μάλιστα εὐνοουμένου κράτους, ἐτέρου δὲ τοῦ ἀνωτάτου, ἐφαρμοσθησόμενον ἐπὶ τῆς ἄλλης εἰσαγωγῆς, ἀφ' ἧς λήξουσιν αἱ ἥδη ὑφιστάμεναι ἐμπορικαὶ συμβάσεις. Ἡ Γερμανία, καὶ ἐπιδιώκουσα τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἐμπορικοῦ συνασπισμοῦ, εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ ὁποίου ἐπεδόθη ἀπὸ τῆς ἐπικρατήσεως ἐν Γαλλίᾳ μὲν τῶν ἀρχῶν τοῦ κ. Μεζλίν, ἐν Ἀμερικῇ δὲ τῶν τοῦ Μάκ-Κίνλεν, ἀλλὰ καὶ προβλέπουσα τὸν διπλασιασμὸν τῆς ρωσσογαλλικῆς πολιτικῆς ἀδεξιότητος καὶ δι' ἐμπορικῶς τοιαύτης, ἀπὸ πολλοῦ ἐπεδίωξε τὴν πρὸς τὴν Ρωσίαν διομολογήσιν συμβάσεως· αἱ πρὸς ἐπίτευξιν δὲ συνεννοήσεως διαπραγματεύσεις πολλακις μέχρι τοῦδε διεκόπησαν καὶ ἐπανεληθῆσαν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεμία ὑφίσταται ἄλλη τῶν δύο Δυνάμεων ἐμπορικὴ σύμβασις, εὐθὺς ὡς ἀρξεται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς νέας ρωσσογαλλικῆς πολιτικῆς, τὰ γερμανικὰ προϊόντα, τὰ εἰς τὴν Ρωσίαν εἰσαγόμενα, θὰ ὑπεβάλλοντο εἰς δασμὸν κατὰ τρίακοντα τοῖς ἑκατὸν μείζονα ἐκείνου, ὃν νῦν ἐκτίθουσι. Ἡ Γερμανία τότε κατ' ἀνάγκην θὰ προβῇ εἰς ἀντίποινα καὶ οὕτως ἀρκεταὶ ρωσσογερμανικὸς ἐμπορικὸς πόλεμος, ὃς δὲν δύναται βεβαίως νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν πολιτικῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν. Εὐτυχῶς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ὥρᾳ οἱ ἐν Βερολίνῳ φαίνονται κατανοήσαντες τὴν ἀνάγκην σπουδαιότερων ὑπὲρ τοῦ ρωσσογαλλικοῦ ἐμπορίου παραχωρήσεων, οὕτω δὲ νεαὶ διευκρινήσαν προτάσεις, αἵτινες ἐλπίζονται ἐν ἀμφότεραις ταῖς πρωτευούσαις ὅτι θ' ἀγάγωσιν εἰς τὴν ποθητὴν συνεννόησιν, ἥτις θὰ παρεσκεύαζε καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄλλα κράτη, τὴν Αὐστροουγγαρίαν καὶ τὴν Ρουμανίαν π. χ., πρὸς ἃ δὲν ὑπάρχει διωμολογημένη ἐμπορικὴ σύμβασις, συνεννόησιν, καὶ ἡ ὁποία ὑπὸ γενικωτέρων ἐποψῶν θὰ παρεκάλει τὴν εἰς τὸν ὑφιστάμενον ἥδη διεθνή πολιτικὸν κυκεῶνα προσθήκην νέων στοιχείων ἐχθρότητος καὶ συγχύσεως. Δυσκόλιαι μόνον ἀναφανθῆσονται εἰς τὴν ἐπισημῆσιν τοιαύτης συμβάσεως ἐν τῷ γερμανικῷ κοινοβουλίῳ, ἐνθα, ἐνισχυθεῖσα κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς ἡ μερὶς τῶν γαιοκτημόνων, θ' ἀντιστῆ κρα-

τερῶς πρὸς πᾶσαν ἐλάττωσιν τῶν ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων τῆς Ρωσίας δασμῶν. — Δεύτερον ἴσης περιπέτου σπουδαιότητος γεγονός ἐχομεν τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ γερμανικοῦ κοινοβουλίου, κηρυχθεῖσαν τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου. Ὁ αὐτοκρατορικὸς λόγος, στερεοτύπως διαπιστώσας τὴν ἐξακολούθησιν τῶν φιλικωτάτων πρὸς τὰς γείτονος Δυνάμεις σχέσεων, μεθ' ἰκανῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅλως ἀσυνήθους ἐν τῷ ζήτηματι τούτῳ, ἀντιφάσεως συνηγόρησεν ὑπὲρ τῆς ἐπισημῆσεως τοῦ στρατιωτικοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ πρὸς λύπην αὐτοῦ, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπέροψε τὸ πρῶτον κοινοβουλίου, ἡ ἀνάγκη δὲ τῆς ὁποίας ἐπιβάλλεται ἀναποδοράστως, ὅπως ἡ Γερμανία δυνηθῆ νὰ περιστήσῃ τὰς στρατιωτικὰς αὐτῆς δυνάμεις ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ταῖς τῶν γειτόνων αὐτῆς κρατῶν, ὧν δὴ ἤθεν λίαν ὑπελείθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἐκ τῶν φιλικωτάτων δὲ τῆς Γερμανίας σχέσεων πρὸς τὰς λοιπὰς Δυνάμεις καὶ ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ διεθνούς πολιτικοῦ ὀρίζοντος παντελοῦς ἐλλείψεως καὶ τοῦ ἐλαχίστου νέφους δὲν συνάγεται μόνον κατὰ παράδοξον ἐπαγωγικὸν νόμον τὸ συμπέρασμα τῆς ὑπὸ τὰς σκινας προκρίσεως καὶ νέων δεκάδων χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ τῆς ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως ταύτης τοῦ ἐν εἰρήνῃ καταστατικοῦ νέας τῆς φορολογίας ἐξογκώσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ ὡς τάχιστα ἐκτέλεσις τῆς βουλῆς ταύτης, ἐφ' ᾗ καὶ ἀπὸ τῆς παρουσίας συνόδου ἀποκλείεται ἡ συζήτησις πάντος ἄλλου νομοσχεδίου, καὶ σχετικοῦ ἔτι πρὸς τὸ στρατιωτικὸν νομοσχεδίον, οἷον π. χ. τυγχάνει τὸ περὶ ἐξευρέσεως τῶν νέων πόρων, δι' ὧν αἱ πρόσθετοι δαπάναι καλυφθῆσονται καὶ ὅπερ ὑποβλήσεται τοῦτον ἔνεκα κατὰ τὴν προσεχῆ τοῦ κοινοβουλίου σύνοδον, τὴν τοῦ φθινοπώρου. Τὸ κακὸν μόνον εἶναι ὅτι, ἂν τὸ μορμολύκειον τῆς στρατιωτικῆς ὑπεροχῆς τῶν γειτόνων τῇ Γερμανίᾳ ἄλλων Δυνάμεων καθιστᾷ πειθηνιωτέρους εἰς τὰ κυβερνητικὰ περὶ ἐπισημῆσεως τῆς στρατιωτικῆς μεταρρυθμίσεως κελύσματα τοὺς ὑπὸ δωδινιστικωτέρων ἢ καὶ ἀπλῶς θερμότερων πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἐμφορουμένους ἐκ τῶν ἀπλουστέρων ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων, ἡ τοῦ ἔθνους πλειοψηφία οὐδαμῶς μορμολύττεται, ἀλλ' ἐμμένουσα ἐν τῇ ἀπεχθεῖᾳ αὐτῆς πρὸς πᾶσαν νέαν τῆς οἰδηροφορίας ἐντασιν, θὰ βυσσοδομηθῇ μὲν τὴν δυσχερέσειαν αὐτῆς, ἀλλὰ θ' ἀναμένῃ τὴν κατάλληλον ὥραν τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῆς, ὅπερ ἔδει ν' ἀποφύγῃ ὁ ἀρχιγραμματεὺς, ὡς οἷόν τε ἐλαφρότερα τούλαχιστον καθιστῶν τὰ διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμου θεσπιζόμενα νέα βάρη. Ἐτέραν δυσχερείαν παρασκευάζει τῷ κ. Καπρίρη ἡ στάσις τοῦ καθολικοῦ Κέντρον, τῆς πρώτης ταύτης κοινοβουλευτικῆς δυνάμεως, ὑποβαλόντος ἥδη ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς νομοσχεδίον περὶ καταργήσεως τοῦ περὶ ἐξώσεως τῶν Ἰνδουιτῶν νόμου. Ἡ ἀπότομος αὕτη ἐν τῇ παρουσίᾳ περιστάσει καὶ μετὰ τὴν δὴλωσιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ λόγου, ὅτι ἡ παρούσα σύνοδος θ' ἀσχοληθῆ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν συζήτησιν τῶν στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων, διατίπως τῶν ἀξιώσεων τοῦ κληρικῶς κόμματος σημαίνει ὅτι ἡ μερὶς αὐτῆ σκοπεῖ νὰ προβάλῃ σαφεῖς καὶ ὀριστικὰς τὰς συμφωνίας αὐτῆς, τοὺς ὅρους, ἐφ' οἷς θὰ παρεῖχε τῇ κυβερνήσει τὴν κοινοβουλευτικὴν αὐτῆς ὑποστήριξιν εἰς ἐπιση-

φιδιν τοῦ στρατιωτικοῦ νομοσχεδίου. Ἄλλ' οἱ ὄροι οὗτοι ἀντιστρατεύονται πρὸς τὰς ἀρχὰς πάντων τῶν διαφόρων ἀποχωρήσεων φιλελευθέρων στοιχείων, ἀποδεχομένη δὲ αὐτοὺς ἢ κυβερνήσις, πεισματωδέστερον ἐτι θὰ καθίστα τὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν διὰ τῶν στρατιωτικῶν αὐτῆς μεταρρυθμίσεων ἀποδύεται. — Τὸ ὑπουργεῖον Γλάδστοντος ἐξακολουθεῖ διεξάγον τὴν συζήτησιν τοῦ ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου, περὶ ἧς δύναται τις νῦν νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ φθάσῃ τέλος πάντων εἰς τὸ τέρας αὐτῆς, ἀφοῦ ὁ δραστήριος πρεσβύτερος παρὰ τὰς κραυγὰς τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἔταξεν ἥδη προθεσίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας δεόν νὰ ἐξαντλήσῃσι πάντα τὰ ἐπιχειρήματα αὐτῶν ἢ τῆς αὐτονομίας τῆς νήσου ἀντίπαλοι. Ὡς πρὸς τὰς ἄλλας τῶν φιλελευθέρων ὑποσχέσεις καὶ ὑποχρέσεις, αὗται διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἰρλανδικοῦ ζητήματος περισπασμοὺς παρεδόθησαν εἰς λήθην· τοῦτου δὲ ἕνεκα οἱ ἀμέσως ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν ἐνδιαφερόμενοι, ἀν' ἐπαληθεύσῃσι τὰ ἐκ Καίρου πρὸς τὸν Λονδίνειον «Χρόνον» τηλεγραφοῦμενα, φροντίζουσι νὰ διευκολύνωσιν αὐτοῖς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Οὕτω κατὰ τὰς εἰδήσεις ταύτας, συμβιβαζομένης ἄλλως τε καὶ πρὸς τὰς πληροφορίας τοῦ ἀλεξανδρειανοῦ τύπου, ὁ σήμερον εἰς τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσάν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐπικυριαρχοῦ αὐτοῦ ἀφικνούμενος ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου σκοπεῖ νὰ προτείνῃ ἀρμοδίως τὴν δι' ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἀντικατάστασιν τῶν παρὰ τὰς Ἰουραμίδας κατασκεινομένων ἀγγλῶν στρατιωτῶν, πρῶγμα ὅπερ καὶ πρὸς τοὺς πόθους καὶ τὸ συμφέρον τῆς νεολογούτου χώρας θὰ συνῆδε καὶ εἰς τὴν ἄρσιν ἐνὸς τῶν κυρίων παραγόντων τῆς διεθνοῦς διαφωνίας θὰ συνετέλει, προάγον ἰδίᾳ τὰς ἀγγλογαλλικὰς σχέσεις εἰς ἀδεύφικὴν ὑπὲρ τοῦ ἐμπολιτευτικοῦ ἐν Εὐρώπῃ ἔργου αὐτῶν σύμπραξιν.

M. E. M.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Εἷς τῶν τὰ μάλιστα μογησάντων ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἀρχιότητος, ἰδίᾳ τῆς ἑλληνικῆς, ὁ Jean-Pierre Rossignol, ἀπέβίωσεν ἐν Παρίσι τοῦ 1830 ἰουνίου. Ἐγενήθη ἐν Sarlat τῇ 27 ἰανουαρίου 1804. Ὑπῆρξε καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας, τῷ δὲ 1853 ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιγραφῶν, ἐπομένως τοῦ Πανακαδημίου, διαδεχόμενος τὸν σοφὸν Eugene Burnouf. Ἐδημοσίωσεν πολλὰ ἄρθρα αὐτοῦ περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς δημοσίας παιδείας, ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο κόσμων, ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν σοφῶν (Journal des savants), ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ ἐπιθεωρήσει κτλ. Ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῆς δημοσίας παιδείας εἰς τὴν πραγματικῶν αὐτοῦ σημειώματα τὴν νόστιμον πολέμικὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Vinceni (1846) περὶ τοῦ δογμαίου τῶν ἀρχαίων. Ἐκ τῶν ἄλλων πραγματικῶν αὐτοῦ σημειώματα τὴν πραγματικῶν «Περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος τοῦ λεγομένου σατυ-

ρικοῦ» (1830), τὴν πραγματικῶν. «Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Πλινίου μνημονευομένων ἐπιγραφῶν τῶν Δελφῶν», «Περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῶν ἔργων τῆς τέχνης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις» (1850) καὶ τὸ πολλάκις μνημονευόμενον σύγγραμμά αὐτοῦ Les métaux dans l'antiquité, origines religieuses de la métallurgie (1863).

— Τῇ τελευταίᾳ ὥρᾳ γίγνεται ἡμῖν γνωστὸν ὅτι ἀπέβίωσεν ὁ γνωστὸς γάλλος μυθιστοριογράφος, διηγηματογράφος καὶ ποιητῆς Guy de Maupassant. Τὸ ἄριστον τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἄπερ εἰσι οὐκ ὀλίγα θεωρεῖται οἱ Pierre et Jean. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἀπὸ τινος χρόνου εἶχε πάθη τὰς φρένας καὶ ἐγκλεισθῆ ἐν θεραπευτηρίῳ· τὸ τελευταῖον δὲ αὐτοῦ ἔργον εἶνε ἡ Notre Coeur.

— Ὁ Conway Macmilan ἐδημοσίωσεν ἐν τῇ Science περὶερρον ἄρθρον «Περὶ τινος πειραματικῆς βάσεως τῆς φιλολογικῆς κριτικῆς» (Critique Littéraire), ἐξ ἀφορμῆς τοῦ βιβλίου τοῦ Sherman: *Analytics of Literature*. Ὁ κ. Scherman ἀποκαθίστησι τὴν μέσσην ἀριθμὸν τῶν λέξεων ἐξ ὧν συνίστανται αἱ φράσεις τῶν κρατίστων ἀγγλῶν συγγραφέων. Ἡ μέθοδος αὕτη δείκνυσιν ὅτι αἱ φράσεις βιάουσι συντομεύμεναι — ἀπὸ τοῦ Chaucer μέχρις Emerson — καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπλῶν φράσεων αὐξάνει. Ὁ Chaucer ἔχει τέσσαρας φράσεις ἀπλῶς ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ὁ δὲ Emerson τριάκοντα ἑπτὰ ἀπλῶς φράσεις ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

— Τεχνίτης τῆς Βομβῆς κατασκευάσας κλίνην ἐκτιμηθεῖσαν 10000 ρουπίας, ἤτοι 24000 φρ. περίπου. Περὶ τῆς ἐξόχως βαρυτίμου ταύτης κλίνης ἐφημερὶς τῆς Ἰνδικῆς γράφει ὅτι αἱ γωνίαι αὐτῆς σχηματίζονται ἐκ τεσσάρων αὐτομάτων παριστάντων Ἑλλήνων νέους. Οἱ πρὸς τὸ μέρος τῶν ποδῶν φέρουσι ριπίδια. Ὑπὸ τὴν κλίνην εὐρεται κιβώτιον μουσικῆς ὅπερ ἐκτελεῖ δώδεκα ἴγους διαφόρους καθ' ὃν χρόνον ἡ μουσικὴ παίζει τὰ ριπίδια πίπτουσι καὶ ἀνυψοῦνται κατὰ μέτρον. Διὰ τινος κομβίου δύναται ὁ ἐπὶ τῆς κλίνης νὰ παύσῃ τὴν μουσικὴν, χωρὶς ὅμως ν' ἀνασταλῆ καὶ ἡ κίνησις τῶν ριπίδιων, ἅτινα δύνανται νὰ ἐξακολουθῶσι κινούμενα, τοῦ κατόχου τῆς κλίνης καθεύδοντος.

Ἡ ἐφημερὶς ὅμως τῆς Βομβῆς οὐδὲν λέγει ἂν ὁ τεχνίτης εὗρεν ἀγοραστὴν τῆς ἐκτάκτου ταύτης καὶ φανταστικῆς κλίνης.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 26 Ἰουνίου

Τὸ σπουδαιότερον οἰκονομικὸν γεγονός τῶν τελευταίων τούτων ἡμερῶν, περὶ οὗ τοσαῦτα ἐγράφησαν καὶ γράφονται ἐν πάσαις ταῖς ἐφημερίδι τῶν δύο ἡμισφαιρίων, εἶναι ἡ παρὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἰνδιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἐρσκέλ ληφθεῖσα ὀριστικὴ ἀπόφασις, ἀπαγορευούσα τὴν νομισματοποιήσιν τοῦ ἀργύρου. Τὸ μέτρον τοῦτο, καίτοι δὲν ἦτο ὄλως ἀπροσδόκητον, ἐτάραξεν οὐδὲν ἥττον πάντα τὸν οἰκονομικὸν κόσμον τοσοῦτο μᾶλλον ὅσῳ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προγνωσθῶσιν ἀπὸ τοῦδε πᾶσαι αὐτοῦ αἱ συνέπειαι. Τί θὰ πράξωσιν αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, ἐνθα τὸ ζήτημα τοῦ ἀργύρου πρὸ πολλοῦ ἀπασχολεῖ τὴν τε κυβερνήσιν καὶ τοὺς λαοὺς: Θὰ κλείσωσι καὶ αὐταί, ὅπως αἱ Ἰνδίαι,

τὰ νομισματοκοπεῖα αὐτῶν εἰς τὸν ἄργυρον ἢ θὰ συγκληθῆ νέον νομισματικὸν συνέδριον;

Εἶναι εὐνόητον ὅτι, ἂν γένηται δεκτὸν τὸ σύστημα τοῦ μονομεταλλισμοῦ, καὶ ἐπομένως μόνος ὁ χρυσὸς χρησιμεύη ἐν τῷ μέλλοντι ὡς βᾶσις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος, μέγισται θὰ προκύψωσι ζημίαι εἰς πάσας τὰς χώρας τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου, αἱ δὲ ζημίαι αὗται ἔσονται εἰς βάρος τῶν κυβερνήσεων, ὅσαι ἔχουσι τὸ ὅλον ἢ μέγα μέρος τῶν ἀποθεματικῶν αὐτῶν κεφαλαίων εἰς ἄργυρον ἢ παρεδέξαντο τὸ σύστημα τοῦ διμεταλλισμοῦ. Εἶναι γνωστὸν, ὅπερ καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν, ὅτι ἡ ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Γαλλίας ἔχει ἐναποταμιευμένα 1,711,765,000 εἰς χρυσόν, καὶ 1,277,925,000 εἰς ἄργυρον. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἰσπανίας ἔχει 192,853,000 εἰς χρυσόν καὶ 164,826,000 εἰς ἄργυρον ἢ τῆς Αὐστρίας ἔχει νῦν 173,706,000 φλωρίνια εἰς ἄργυρον καὶ 103,340,000 εἰς χρυσόν. Ἡ Ἰταλία δὲν ἔχει σχεδὸν ἐν κυκλοφορίᾳ χρυσόν, τὸ δὲ ἄργυρον ἐναποταμιεύμα αὐτῆς εἶναι 308,000,000. Τί γενήσεται, ἐρωτῶσι μετὰ δέου, ὁ ἄργυρος οὗτος, ἂν γένηται παραδεκτὸς ὁ μονομεταλλισμὸς εἰς χρυσόν, καταργηθῆ δὲ ἡ νομισματικὴ λατινικὴ ἔνωσις; Ἦδη μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἰνδικῆς κυβερνήσεως ὁ ἄργυρος ἀπώλεσε 50 0/0 τῆς νομισματικῆς αὐτοῦ ἀξίας, θὰ ἐκπέσῃ δ' ἔτι μᾶλλον ὡς ἐμπορεύσιμος ὕλη, καὶ θὰ ἐπενέγκῃ γενικὴν ἀναστάτῳσιν τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῆς Περσίας, τῆς Σινικῆς, τῆς Ἰαπωνίας καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἐν οἷς βᾶσις τοῦ νομισμοῦ εἶναι ὁ ἄργυρος.

Ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἀργύρου ἐπληξε πρὸ πάντων τὰ μεξικανικὰ χρεώγραφα, διότι τὸ 6 0/0, ὅπερ τὴν 1ην ἀπριλίου ἐτιμᾶτο 81 1/2, τὴν 1ην ἰουνίου ἐτιμᾶτο 76 1/2 καὶ ἤδη σημειοῦται μόνον 60. Ἐπίσης τὸ 3 0/0 τοῦ ὁποῦ ὁ τόκος πληρόνεται εἰς ἄργυρον, τιμᾶται μόνον 20 !

Εὐτυχῶς ἡ φοβερὰ αὕτη νομισματικὴ ἀναστάτῳσις δὲν δύναται νὰ διαταράξῃ τὰς μεγάλας τῆς Εὐρώπης ἀγοράς, διότι ἡ μὲν Ἀγγλία καὶ ἡ Πρωσία βᾶσιν τοῦ νομισμοῦ ἔχουσι τὸν χρυσόν, ἡ δὲ Γαλλία εἶναι τοσοῦτον ἰσχυρὰ καὶ πλουσία, ὥστε ἀνεπαίσθητος ἔσεται ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἀργύρου εἰς τε τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς πίστιν. Ἐπαισθητὴ ἔσεται εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὰ ἄλλα μικρότερα κράτη, ἀλλὰ δὲν νομιζομεν ὅτι τὰ ἐπ' αὐτῶν ἀποτελέσματα θὰ ἔχωσι τὰς ὀλεθρὰς συνεπείας, ἃς προμαντεύουσιν οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἀπαισιόδοξοι καὶ οἱ ἐκ συστήματος θιασῶται τοῦ ἐκπεριστοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν, ἥς τὸ νομισματικὸν σύστημα ἔχει βᾶσιν τὸν διμεταλλισμὸν, ἐπειδὴ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκ συνέσεως καὶ προορατικότητος ἔπαυσε τὴν ἐκκοπὴν νέων ἀργυρῶν νομισμάτων, καὶ ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα τῶν ὑπαρχόντων μεταβαλλόμενα εἰς κερμᾶτια μόλις ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς μικρὰς συναλλαγὰς καθ' ὅλον τὸ κράτος, οὐδεμίαν αἰσθησὴν δύναται νὰ προξενήσῃ ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἀργύρου, εὐχερὴς δὲ καὶ ἀζήμιος θὰ ἴναι ἡ παραδοχὴ τοῦ μονομεταλλισμοῦ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κίνησιν τοῦ ἡμετέρου χρηματιστηρίου, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ ἐβδομάς αὕτη ὑπῆρξε στάσιμος, ὡς αἱ προηγούμενα. Καὶ δὲν

ἐγένοντο μὲν μεγάλαί πράξεις, οὐδὲ σπουδαῖαι μεταβολαὶ τῶν τιμῶν, ἀλλ' ὅπως δῆποτε κινήσις τις ἐγένετο καὶ μετὰ τινὰς διακυμάνσεις ὑπερίσχυσαν ἐπὶ τέλους οἱ ἀγορασταί, ἡ δὲ ἀνατίμησις τοῦ Γενικοῦ χρέους ἀπὸ 23,32 1/2) μέχρις 24,2 1/2); τιμῆς τοῦ χρεσίου κλεισίματος, δύναται νὰ θεωρηθῆ σπουδαῖα τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ ἡ ὑψώσις τοῦ report καὶ ἄλλοι τινὲς λόγοι ἠδύναντο μᾶλλον νὰ δικαιολογήσῃσιν τὴν ὑποτίμησιν, ἀλλ' ὡς πολλὰκις εἶπομεν, τὰ τουρκικὰ χρεώγραφα ἀπολαύουσιν ἰδιαίτερας εὐνοίας καὶ προτιμήσεως ἐν Εὐρώπῃ, πολλὰ δὲ ἐξακολουθοῦσι γινόμεναί ἀγοραὶ διὰ μετρητῶν καὶ ἀποδύρουσαι τῆς κυκλοφορίας μεγάλα ποσὰ τῶν διαθεσίμων τίτλων. Μεγάλα ποσὰ τουρκικῶν χρεωγράφων ἀπερρόφησαν ἐσχάτως αἱ ἀγοραὶ Βρυξελλῶν καὶ Ἀμβέρσῃς, τοῦτο δὲ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἐπικαταλλαγὰς (arbitrages) μετὰ τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων, ὅπερ εὐτυχῶς ἐξῆλθε τῆς προτέρας αὐτοῦ ἀδρανείας. Μετὰ τοῦ Γενικοῦ χρέους ἐβελιτώθησαν καὶ τῶν ἄλλων τουρκικῶν χρεωγράφων αἱ τιμαί, οἷα τοῦ δανείου τῶν τελωνείων, τοῦ τῆς προτεραιότητος καὶ τοῦ Ὀσμανιέ, ὡς καὶ αἱ μετοχαὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς ὀθωμανικῆς Τραπεζῆς, αἱ ὁποῖαι εἰσὶν αἱ μόναι διαπραγματεύσιμοι ἐνταῦθα καὶ ἐν Εὐρώπῃ, διότι αἱ τῶν ἄλλων μετοχῶν σημειοῦμεναί τιμαί εἰσὶν ὀνομαστικά.

Βελτιώσις ἐπῆλθε χθὲς ἐν Λονδίνω καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα, τιμώμενα τὸ μὲν Πάγιον 33,50, τὸ δὲ Μονοπώλιον 45, τὸ δὲ δάνειον τοῦ 1881 46 1/2 καὶ τὸ τοῦ 1884 45. Εἶναι, νομιζομεν, καιρὸς νὰ ἐξελεθῶν τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα τῆς ταπεινῆς καὶ ἐξευτελιστικῆς θέσεως, εἰς ἣν εἶχον περιέλθει ἐσχάτως, καθ' ὅσον μάλιστα αἱ ἀναδεχθεῖσαι τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τόκων Τράπεζαι, ἐν αἷς καὶ ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐνταῦθα, ἤρξαντο δεχόμεναί τὰ τοκομερίδια καὶ ἐκδίδουσαι ἀποδείξεις πληρωτέας μετὰ 10 ἡμέρας ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν 65 0/0. Ἄλλως δέ, ὅπως καὶ προχθὲς ἐγράψομεν, ὁ ἐξευτελισμὸς τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἔφθασεν εἰς σημεῖον ἀδικαιολόγητον, διότι τὸ ἐξωτερικὸν πορτογαλικὸν δάνειον, ὅπερ ἀντὶ 3 πληρόνεται μόνον 1 τοῖς 0/0 τιμᾶται 23, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ὀριστικῶς κηρυχθεῖσαν χρεωκοπίαν. Ἡ Πορτογαλία μάλιστα προέτεινεν εἰς τοὺς κατόχους τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου ν' ἀνταλλάξῃσιν τοὺς τίτλους αὐτῶν διὰ τίτλων ἐσωτερικοῦ δανείου, καὶ τότε ἀντὶ 1 0/0 εἰς χρυσόν νὰ λαμβάνωσι 2,10 0/0 εἰς χαρτονόμισμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ παρὸν δὲν χάνει εἰμὴ 28 0/0 εἰς χαρτονόμισμα. Τὴν πρότασιν ταύτην τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν τίτλων ἐδέχθησαν πολλοὶ τῶν κατόχων. Ἄλλὰ πλὴν τοῦ πορτογαλικοῦ καὶ αὐτὸ τὸ μεξικανικὸν 3 0/0 εἰς ἄργυρον τιμώμενον πρὸς 20 δὲν θεωρεῖται κατ' ἀναλογίαν τοσοῦτον ἐξευτελισμένον, ὅσον τὰ ἑλληνικὰ δάνεια, τὰ ὁποῖα εἰσὶν ἠδικημένα.

Ν ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ